

ELŐFIZETÉS
 HETENI:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hóra ..... 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

PE KAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csarédi egyesült
 vasutas palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 351.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Résvény-
 Társaság.
 József tőrcsúszeg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, április 23.

Dubno előtt visszavertük az oroszokat.

Budapest, április 22. (Hivatalos.)
 A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Orosz osztagoknak az a kísérlete, hogy Dubnótól északnyugatra közvetlenül vonalaink előtt megvessék lábukat, tüzünkben meghiusult. Egyéb-ként csak a szokásos tüzerségi harc volt.

Olasz hadszíntér:

A tengermelléki harcvonalunk déli szárnyán az olaszoknak Montalcone-tól keletre levő állásaink ellen irányuló több éjszakai támadási kísérletét visszautasítottuk. A Plöcken szakaszon az ellenségnek egy támadása a Setsass és a Monte Sief közti nyergen tüzünkben omlott össze.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elkeseredett harcok

harmincyolc francia hadosztállal a Maas-területen.

Berlin, április 22. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az angolok a langemarok-yperni országut mentén a korai reggeli órákban támadást intéztek a járőreink által április tizenkilencedikén tőlük el foglalt árkok ellen, amelyeknek mintegy harmadrészét ismét megszállották. A Labassei csatorna mindkét oldalán sikerrel felrobbantottunk néhány aknát. A Lens és Roye városokra irányzott ellenséges tűz a lakosság köréből újabb áldozatokat követelt. Royeban megöltek egy gyermeket, két asszonyt és egy gyermeket pedig megsebesítettek. Az Argonneokban robbantásokkal elpusztítottunk a La fille Morte magaslaton francia őrállásokat és megszállva tartunk harcvonalunk előtt egy terjedelmes tölést. A Maastól nyugatra megismételték a franciák a Morte Homme elleni erőfeszítéseket. **Két ízben a támadásuk súlyos veszteségeik mellett állásainknál omlott össze.** A Caurettes erdőcske közelében levő árok részért folyt elkeseredett kézigranátharcok eredmé-

nyekép ezen erdőcske este újra birtokunkba került. Ejjel sikerült franciáknak ott lábukat ismét megvenniük. A folyótól keletre a Haudromonttól délre levő kőbányánál és Douaumont erdőtől délre élénk gyalogsági tevékenység volt. **Közel-harai eszközökkel az égytűz a Maas-terület egész harai szakaszán mindkét részről megvakítás nélkül éjjel-nappal rendkívül hevesseggel tartott.** A Fresnes-en Woevretől északnyugatra levő vidéken a százötvennegyedik francia hadosztályhoz tartozó katonákat fogtunk el. Ezzel megállapítást nyert, hogy az ellenség az említett helység és Avocourt közti területen február huszonegyediké óta összesen har-

minenyolc gyaloghadosztályt vettett harcra, amelyek közül ezenfelül négy hadosztály hosszabb pihenetés és különösen az ererküenyszáztizenhat évi ujonkorosztályból való telfrissítés után másodszor jutott tűzbe és másodszor szenvedett vereséget.

Keleti hadszíntér:

Tegnap is véres veszteségeikkel meghiusultak az oroszok támadási kísérletei Garbunowkától délkeletre levő akadályaink előtt.

Balkán hadszíntér:

Semmi ujság. **Legfelsőbb Hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Arad hadi muzeuma.

Indítvány a polgármesterhez.

Arad, április 22.

Nagyságos Polgármester ur!

Annak a derék magyar katonának levele, aki néhány nap előtt Polgármester urnak jelentette, hogy az aradi háziezred parancsnoka lett, — arra vall, hogy ez a szó: **harminchármasok,** a hadvezetésben fogalommal lett. A dicsőségnek nemes, drága versenyében, amely örök hirt, a népdalok dicsőségét, a tömegek rajongását szereste meg a negyvennégyeseknek, a Hindenburg-bakáknak, a debreceni harminkilenceseknek, előre jutottak a harminchármasok, Aradnak és Aradmegyének fiai és az a vér, az a becsület, az a kötelességtudás, amely egy ércoszlopot kovácsol a harmincharmadik gyalogezred magyar, német és román fiaiból, ifju legényeiből és öreg családapáiból, ez ad értéket a harotéren a gyulai 2. honvédgyalogezred, a szegedi 3. honvédhuszárezred, a 3. számú, Hadik óbester nevével büszkélkedő császári és királyi huszárezred és végül a 7. számú lovastüzérezred csapatainak.

Amikor a hadsereg egyes részeit a többi közül kiemeljük, ez nem akar lekisebbitése lenni a többinek. Az azonban elvitázhatatlan, hogy az ország kisebb közösségeinek, egy városnak, joga van büszkének lenni azokra a szülőtteire, azokra a polgárraira, akik a világháboru irtózatosszerű erőfeszítései, csodálatos haditettei alatt a hősök közül is a legjobbakként váltak ki.

Ennek a büszkeségnek maradandó formát kell adni. Nem elég egy mar-

vány-tábla, amely az elesettek nevét vési magába, és amely, ha minden nap látják, utóbb eiszürkül a szemlélők előtt. Nem elég a gyászszal borított dicsőséget hirdetni: elevenebb, szívesebb, nagyobb szerű emlékekről kell gondoskodni.

Az aradi kulturpalota egyik szárnyán az 1848/49-iki szabadságharc ereklyéi vannak. Hadi muzeum ez is, bár az egybegyűjtése, rendezése alkalmával nem a katonai tudomány nézőpontjai voltak irányt adók. Mégis, a dicsőségen, a kegyeleten, a nemzeti érzéseim felül, amelyet ezek az ereklyék ápolnak és fejlesztenek, a szabadságharcbeli hadviselésnek emlékei vannak ott összegyűjtve. A fegyverek, egyenruhák, lobogók, proklamációk, parancskönyvek, osztagképek, a vezérek dísz és egyéb ereklyetárgyai mind-mind hadmuzeummá avatják azt, amelynek becsese a hazafias értékek felül annyival nagyobb, minél messzebb távolodik tőlünk a negyvennyolcas idő.

Valaha elképzelheteilen lett volna, akárminő kapcsolatot keresni, vagy teremteni az akkori nemzeti hadsereg és a mai katonák között. Hogy mi, arról céltalan lenne ma beszélni. A háboru azonban eltörölt és lerombolt mindent, a mi a kettő között állott. Akkor, a mikor az aradi háziezred a vértanuk szobra előtt emelte mához lobogóját és bucsuzott a szülőföldtől, akkor, amikor a magyarság a legparazabb volt az önteláldozásban, legkeményebb a kitartásban a trónt és hazát védő háboru alatt, akkor a mai

magyarság joggal lehet büszke azokra, akik akkor álltak a harcmezőn és a mai katonákban joggal lehet az ősök vitézségének folytatását tisztelni és ünnepelni.

Polgármester ur! A közművelődési épület másik szárnya legyen a mostani világháborúban küzdött, érvértett és kivált aradi hőseknek, tiszteltek és katonáknak örök időkre szóló muzeuma. Foglaljon az magában minden emléket, följegyzést, harctéri tárgyat, diadaljelvényt, a mely a háborúban részt vett aradi katonákra vonatkozik. Ezeknek a gyűjtése, vagy legalább az összeírása kezdődjék már most meg. Ismeretes előttünk, hogy ma még ezeknek a gyűjtése nehézségekbe ütközik, mivel egy részüket országos gyűjtemények, az arzenál, a hadi levéltár és a hadi muzeum részére foglalják le. De sok lesz, a melynek megszerzése nemcsak hogy könnyű, de egyenesen alkalomra vár. Az elesett hősek arcképei, kitüntetései, fegyverei, a parancsnokok arcképei, a csaták feljegyzései, a melyekben az aradi csapatok részt vettek, harctéri vázlatok és fölvételek az aradi katonák harctéri időzéseiből és ütközeteikről, a Przemyslból repülőgép-postán jött levelek, harctéri naplók és egyéb ereklyék gyűjtése bőséges, értékes anyagot gyűjt Arad hadi muzeumának. Még ma se szurkék előttünk ezek; mennyivel vonzóbbak lesznek az utókor előtt! És mennyi büszkeséget fog gerjeszteni Arad és Aradvármegye jövőben nemzedékeiben, ha ezen muzeum egyik-másik ereklyéjében, emléktárgyában, vagy csak följegyzésében, az apja, nagyapja, vagy más családjában nekik örökséget fogja megörökítve látni!

Nem akarunk részletes programot adni. Meg van a terv, meg van hozzá a keret és bizonyára nem fognak hiányozni hozzá az eszközök: a munka és a közönség lelkesedése, amely együtt fog dolgozni a muzeum leltárának megteremtésén. A közművelődési épület ezzel gazdagon nyer tartalommal és a két, egymástól heveny év időközével elválasztott, de egytörmen a magyar vitézségről tudóknak napjaink egy fődéli alatt revo ereklyéi, gyűjteményei azt országos nevezetességgé fogják tenni.

Ajánljuk ezt a gondolatot Polgármester ur lelkesedésébe és buzgóságába. Nem tudjuk, milyen közel, vagy milyen messze vagyunk a béke felől. De a béke számára dolgozni kell; a béke gazdasági fejlődéséért és azért, hogy a béke méltó formában szemléltesse a mai háborút és a béke-nemzedéket minél közvetlenebbül hassak át azok a nagy erők, amelyek a közeli és távolabbi múlt hőseire emlékeztető ereklyékből kiáradnak.

Aradi Közlöny szerkesztősége.

Otthon tartogatott készpénzek a hadikölcsön jegyzésnél.

(Sándor János belügyminiszter rendelete.)

Arad, április 22.

A negyedik hadikölcsön aláírásainak megkezdésével egyidejűleg Sándor János belügyminiszter hosszabb rendeletben fordult a törvényhatóságokhoz. Dainoki Nagy Lórád, Aradvármegye alispánját is felhívta a belügyminiszter, hogy a kibocsátásra kerülő kölcson sikerének előmozdítása érdekében a megfelelő lépéseket megenni és a siker érdekében különösen társadalmi téren való határozó közreműködésére a törvényhatósági és a községi irányadó tényezőket a saját részéről is felhívni és buzdítani szivesedjék.

A rendelet ezután az új típusú járadék-kötvényekről ezeket mondja:

— Ismétlések elkerülése végett a negyedik hadikölcsön kibocsátására nézve tájékoztatást a következőket közlöm:

— A közönségnek a hadikölcsön iránt tanúsított érdeklődését növelni s így a jegyzések sikerét előmozdítani reméli a pénzügyminiszter az új 6¹/₂-os szabad kölcson típusú kibocsátásával, amelynek az előző 6 százalékos járadék-kölcsonok zárolt kötvényeivel szemben az az előnye, hogy míg a jegyzések alkalmával zárolt járadék kölcson kötvények enidegenítésük esetén zárolt jellegüket elvesztik s így a tulajdonos részére a zárolási időtartam eltelével névértékben leendő visszatérítést nem biztosítják, addig a most kibocsátásra kerülő pénztárjegyekben kifejezett tokekövetelés bárki, aki azokat tíz év múlva leendő lejáratukkor bemutatja, minden levonás nélkül ki fog fizettetni, ami a most történi kibocsátás alkalmával jegyző fél részére, a jegyzett pénztárjegyeknek kedvező értékelését kétségeléstől elősegíti.

Azok a kedvező tapasztalatok, melyeket a pénzügyminiszter ur az előző alkalommal különösen a harmadik hadikölcsön jegyzése alkalmával a hadikölcsönök iránti érdeklődésnek a közönség mindszárazabb körű rétegeiben való elterjedése tekintetében szerzett, nemkülönben a kedvező harctéri helyzet és az a körülmény, hogy a közönség kezét között terményeiknek, árúiknak kedvező értékesítésre olyan ismét jelentékeny összegű készpénz van, azt engedik remélni, hogy ha sikerül az akcióit jól szervezni, akkor az új hadikölcsönöknél is szép eredményt fogunk elérni.

A további a negyedik hadikölcsönöknél is a közönség otthon tartogatott készpénzének a jegyzésbe való bevonására kell helyeznünk s hiszem, hogy ez a jelen alkalommal annál inkább sikerülni fog, mert a közönség ama rétegei is, amelyek ezelőtt megtakarított pénzeik elhelyezésénél állampapírok vásárlási módját nem ismerték, ma már meggyőződve arról, hogy a korábbi hadikölcsönök szelvényei a postahivatalainál, adóhivatalainál, hitelszövetkezeteinél, vagy banknál pontosan és könnyen beváltandók, az értékpapírokkal szemben lennállott, inuokolatlan bizalmatlanságukat jórészt elvesztették.

Éppen ezeknek az összegeknek a hadikölcsön céljára való megszerzése tekintetéből igen fontos azonban, hogy a propaganda már a harcadik hadikölcsön kibocsátása alkalmával jól bevált szervezeten keresztül a lehetőségek szerinti meg tokeleteltesítések s különösen sok lügg a törvényhatósági és a községi

irányadó tényezők által a siker érdekében kifejtett tevékenység mértékétől. E tényezők feladata a közönséget a felvilágosítás, meggyőző és agitáció fegyvereivel a helyes irányban befolyásolni, megértetni az egyesekkel, hogy akkor, amikor otthon rejtogatott készpénzeket és a közel jövőben várható megtakarításait a hadikölcsön jegyzésére fordítják, ezzel nemcsak a haza iránt tartozó kötelezettségüknek tesznek eleget, hanem ugyanakkor saját érdekükben is helyesen cselekszenek.

Ismerve a törvényhatósági és a községi élet irányadó tényezőinek a nagy nemzeti cél érdekében eddig kifejtett nagymérvű és eredményes munkásságát, a negyedik hadikölcsön sikere elé e részben is a legnagyobb bizalommal tekintenek.

TORVENYKEZÉS.

§ Orvosi oklevelétől megfosztott katonaszabadító. Szegedről jelentik: A szegedi honvédhadosztály bíróság tegnap hirdette ki nyolc napi tárgyalás után, az ítéletet a katonaszabadítással vádolt Kende József dr. orvos, Ananiel János verseci vendéglős és Prosztean Oktavián dr. főorvos felett. A honvéd hadosztály bíróság Kende dr.-t az állam hadereje ellen elkövetett bűntetben bűnösnek mondta ki és orvosi oklevelének elvesztésére és kilenc évi súlyos börtönre, Ananiel Jánost négy évi súlyos börtönre ítélte, míg Prosztean dr-t felmentette a vád alól. A többi verseci orvos ellen a temesvári hadosztálybíróság folytatja az eljárást.

§ Amikor Miklós Juonnak ismerik, Tyes Juon deznai lakónak a deznai 20. telekjegyzéknyelven felvett ingatlanait halála után négy gyermeke egytörmen arányban örökölte. A gyermekek közül a legidősebb a keresetségben a Miklós nevet nyerte ugyan, de úgy családja körében, mint szerető a faluban Juonnak neveztek. Ezt a körülményt használta fel a földműves egy ügyes manipulációra. Az öreg halála után ugyanis nem írtak át az ingatlanokat, azok maradtak továbbra is Tyes Juon neven. Tyes Miklós-Juon 1914-ben megjelent egy sugárszék előtt, előadta, hogy ő az a Tyes Juon, akinek a deznai 20. számú teleknyelven ingatlanai vannak s kéri, hogy azokat életfogytigani haszonélvezeti szolgáltatás jogának feljegyzése mellett írják át kis-korú fiának, Tyes Demeternek nevére. Az átírás arvaszékli engedéllyel meg is történt, ekkor azonban a többi testvér és rész tulajdonosok rajoltak a turpisságra. Kérésüket indították az aradi törvényszék előtt a feljegyzés törlése iránt s az ügyben ma döntött a bíróság. Tyes ezzel védekezett, hogy ő két nőtestvéret kielégítette s így az ingatlanra legteljebb még csak a pert megindító Tyes Jorgának van igénye egy negyed rész erejéig. A törvényszék természetesen nem vette figyelembe ezt a védekezést, hanem ítéletileg kimondotta, hogy az ingatlanok Tyes Demeter nevére történt átírása és az életfogytigani haszonélvezetnek Tyes Miklós sőt Juon nevére történt feljegyzése törvényt. Az ítélet jogerőre emelkedése után valószínűleg állászik az ügyszékhez, hogy csakis miatti indítom eljárást.

Amerika ultimátuma Németországhoz.

(Wilson a buvárhajó hadiárat azonnali beszüntetését követeli. — Az Unió a diplomáciai viszony megszakításával fenyeget. — Az amerikai jegyzék átnyújtása.)

Saját tudósítók telefontelepítése.

Budapest, április 23.

Az amerikai Egyesült Államok kimondta az utolsó szót abban a hosszantartó és megújuló jegyzék-váltásban, amelyet a buvárhajó háború miatt a német kormánnyal folytatott. Ultimátum-szerű az a jegyzék, amelyet Gerard berlini amerikai nagykövet április huszadikán este adott át Jagow külügyi államtitkárnak. A jegyzék teljes szövegében így hangzik:

Excellenciás Uram! Nem mulasztottam el, hogy kormányommal táviratilag közöljem Excellenciád e hó 10-én kelt jegyzékét a német tengeralattjárók bizonyos támadásáról, főleg arról a véstetjes robbanásról, amely a Sussex frigate gőzöst március 24-én az angol csatornában elpusztította. Kormányom utasításainak megfelelően van szerencsém Excellenciáddal a következő választ közölni.

— Az Egyesült-Államok kormányának most birtokában levő iratok által a Sussex esetében a tényállás teljesen megállapítható és a kormányom által ezekből a hírekből levont következtetések megerősítést nyernek azokból a körülményekből, amelyeket Excellenciád e hó 10-iki jegyzéke kifejtett.

(A Sussex elsüllyesztése.)

1916. március 24-én körülbelül délután 2 óra 50 perckor a Sussex nevű telfegyverzett gőzöst, amelyen 325, vagy még több utas, köztük több amerikai polgár volt, Folkestoneból Dieppebe menet torpedótorpedó érte. A Sussex sohasem volt telfegyverezve és mint ismeretes, rendszerint csak arra szolgált, hogy utasokat szállítson az angol csatornán át. A hajó nem a csapat szállító, illetve ételmező hajók utárlását követte. Körülbelül nyolcvan utas különböző koru és mindkét nembeli nem kombatáns, köztük az Egyesült Államokból való polgárok, életüket veszítették, illetve megsebesültek.

Az Egyesült-Államok flottájának és hadseregének tisztjei gondos, beható vizsgálattal megállapították azt a kétségtelen tény, hogy a Sussex hajót figyelmeztetés nélkül és megadásra való felszólítás nélkül torpedózták meg és hogy a torpedó, amely eltalálta, német készítmény volt. Az Egyesült-Államok kormányának nézete szerint ezek a tények elejétől fogva kikerülhetetlenül tették azt a konkluziót, hogy a torpedót német tengeralattjáró hordozta ki. Ez a végkövetkeztetés, mely Excellenciád jegyzékének fejtegetéséből megerősítést nyert, a tényállás teljes kifejtése, amelyre az Egyesült Államok kormánya a maga végkövetkeztetését alapította, mellékelve van.

(A buvárhajóharc okozta komoly helyzet.)

Gondosan átvizsgálva a császári kormány április 10-iki jegyzékét az Egyesült Államok kormánya sajnálattal kénytelen kimondani, hogy ennek a jegyzéknek fejtegetéséből és javaslataiból azt a benyomást nyerte, hogy a császári kormány elmulasztotta méltányolni a komolyságot annak a helyzetnek, amely előállt, nem csak a Sussex

ellenintézett támadásból, hanem a tengeralattjáró naszádokkal való hadviselés módjából és jellegéből, amiként ezek meggyűlvánutak a német tengeralattjáró naszádok parancsnokainak több mint tizenkét hónap óta korlátozott üzemi gyakorlatban, minden nemű, minden nemzetiségű kereskedelmi hajók kútomság nélkül való elpusztításával. Ha a Sussex elpusztítása egyedül álló eset volna, az Egyesült Államok kormánya azt hitte volna, hogy a tettért felelős tiszt önhatalmulag tullepte parancsait, avagy bűnös mulasztással figyelmen kívül hagyta az elért óvintézkedéseket és hogy az igazságnak elég tette azzal, hogy a német császári kormány a tisztelet megjelölésen meghátrással és ezzel kapcsolatban formális rosszallással fejezze ki az eljárás telet és azután, megfelelő kártalanítási összeget fizessen.

Azonban már a Sussex ellen intézett támadás nyilvánvalóan nem védelmezhető és azonkívül emberek tragikus pusztulásával is járt, annyira, hogy ez az eset a legborzasztóbb példája annak, hogy a buvárhajóharcra kifejezésre jute embertelenségnek, amellyel a német hajóparancsnokok e háborút folytatják, szerencsétlenségre nem egyedül álló esetről van szó. E ellenkezőleg. Az Egyesült Államok kormánya a legutóbbi idők eseményei folytán arra az eredményre kénytelen jutni, hogy itt esetleg csak egy esetről, bár a legborzasztóbb és legelkesztőbb esetek egyikéről van szó, amelynél előző megfontolt gondossággal és kegyetlen szellemmel, megkülönböztetés nélkül pusztítanak el kereskedelmi gőzöskéket, legyenek azok bármilyen hajók, bármilyen nemzetiségűek és bármilyen legyen is az utárlásuk és ami annál féltreismerhetlenebbé vált, minél inkább sokozódott a német buvárhajók tevékenységének intenzívítése és kártétele az utóbbi hónapokban.

(Az Unió mindig ellenléte a buvárhajó háború.)

A császári kormány emlékezni fog arra, hogy amikor 1915. február havában bejelentette azon szándékát, hogy Anglia és Írország vizeit haditerületnek kivanja tekinteni és megakarja semmisíteni ezen veszélyeztetett zónában az utban levő ellenséges kereskedelmi hajókat és amikor az összes hajóhoz, úgy a semlegesekhez, mint a hadviselő államokéhoz azt az intelmist intézte, hogy ezeket a veszélyeztetett vizeket mellőzzék, vagy pedig csak saját veszélyükre menjenek oda, az Egyesült Államok kormánya a legkomolyabb utárlását jelentette be. Az volt az álláspontja, hogy ilyen eljárást nem lehet követni anélkül, hogy az elismert nemzetközi jog állandóan súlyosan és nyilvánvalóan meg ne sérüljön, különösen, ha eszközül a buvárhajókat akarják alkalmazni, úgy, hogy a nemzetközi jog összes szabályai, amely szabályokon az emberiség alapelvei nyugszanak és a harcban részt nem vevők életének biztosítására állítottak fel, a buvárhajó természetéből kifolyólag ilyen hajók által figyelmeztetés nem vevők. Az Egyesült Államok kormánya arra alapította tiltakozását, hogy a semleges nemzethez

tartozó személyek és semleges állambeliek tulajdonát képező hajók rendkívüli elviselhetetlen veszélyeknek volnának kitéve és hogy az akkor fennállott körülmények között a császári kormány nem érvényesíthette jogos igényeit arra, hogy a nyílt tengerek egy részét elzárhassa. Az itt tekintetbe jövő nemzetközi jog, amelyre az Egyesült Államok kormánya tiltakozását alapította, nem új keletű, avagy nem önkényes megegyezésekkel felállított alapelveken nyugszik. Epp ellenkezőleg. Az emberiség nyilvánvaló alaptételén épült fel és régóta az összes civilizált nemzetek helyesléssel és kifejezett kozzájárásával van érvényben.

(A német kormányigéretei.)

A császári kormány mindazonáltal ragaszkodott ahhoz, hogy bejelentett politikáját keresztülviszi, amennyiben kifejezést adott annak a reményének, hogy a fennállott veszélyek a semleges hajók szempontjából ajánlott utasítások révén mindenestre a legcsökélyebb mértékre fognak korlátozhatni, tekintettel azokra az utasításokra, amelyeket a buvárhajó parancsnokai kaptak. Ha a császári kormány biztosította az Egyesült Államok kormányát arról, hogy minden lehetséges óvintézkedést alkalmazni fog, hogy a semlegesek joga tiszteletben tartassék és a harcban részt nem vevők élete megvédessék.

E buvárhajó-hadiárat politikáját követve ellenségeik kereskedelme ellen, amelyet ilyenkor bejelentettek és az Egyesült Államok kormányának unnepléses tiltakozása dacára megkezdtek, a császári kormány buvárhajóinak parancsnokai oly kíméletlen pusztítás eljárását folytatták, amely az utóbbi hónapok folyamán mindinkább világossá tette azt, hogy a császári kormány nem talált utat arra, hogy a buvárhajó parancsnokai részére olyan korlátozásokat állítson fel, aminkor remélt és megígért.

Ujból és újból megígérte a császári kormány unneplésesen az Egyesült-Államok kormányának, hogy legalább a személyszállító hajókkal nem fognak így elbánni és egyidejűleg ismételtlen koncedálta azt is, hogy a buvárhajó parancsnokai ezeket a korlátozásokat megtörés nélkül semmibe vessik. Még ez év február havában azt közölte a császári kormány, hogy az ellenséges telfegyverzett kereskedelmi hajókat ez ellenség tevékenység tengeri hadereje részének tekinti és mint hadihajókkal jár el velük szemben és ezzel legalább impliciten kötelezte magát arra, hogy a fel nem telfegyverzett hajókat figyelmeztetni és utasaiknak, valamint legénységüknek életét biztosítani fogja. De még ezeket a korlátozásokat is teljesen figyelmen kívül hagyták a buvárhajó parancsnokai.

(Mindennemű hajók kegyetlen pusztítása.)

Semleges hajókat, sőt olyan semleges hajókat is, amelyek az egyik semleges kikötőből egy másik semleges kikötő felé voltak utban, egyre növekedő számban csak úgy pusztítottak el, mint ellenséges hajókat. Némelykor előzőleg figyelmeztették a megtámadott kereskedelmi hajókat és felszólították őket, hogy adják meg magukat, mielőtt rájuk lőttek, vagy torpedót röpítettek feléjük. Némelykor adtak ezen hajók utasainak és legénységének egy szánalmas engedményt, amennyiben megengedték, hogy csónakba szálljanak, mielőtt a hajót elsüllyesztették. Máskor viszont nem történt előzetes figyelmeztetés, sőt még azt sem engedték meg a hajón levőknek, hogy mentő-

csónakokba szálljanak. Nagy oceánjáró gőz-söket, aminek a Lusitania és az Arabic voltak, tisztán személyszállító hajókat, aminek a Sussex volt, előzetes figyelmeztetés nélkül torpedózták meg; gyakran, mielőtt még észrevették, hogy egy-egy ellenséges hajóval állnak szemben és a harcban részt nem vevő utasoknak és a hajó legénységének életét különbség nélkül olyan módon pusztították el, hogy azt az Egyesült Államok kormánya csak lelkümaradatlannak, teljesen jogszolgáltatatlannak tekintheti. Többnyire semmi határa nem volt a bármily jellegű és nemzetiségű kereskedelmi gőzcsónak megkülönböztetés nélküli való pusztításának azokon a vízeseken kívül is, amelyekre a német császári kormány, mint a hadiszónada sereket látott jónak megjelölte. Azoknak az amerikai polgároknak listája, akik az új megismerő és elpusztított hajókon vesztették életüket, hónapról-hónapra növekedett, míg az aduzatok végzése száma százakra rugott.

(Az Unio társasága elfogadta.)

Az Egyesült Államok kormánya területes magatartást tanúsított és az egymást követő lajdalmas tragédiák sorozatának minden lokán arra törekedett, hogy a háború rendkívül körülményes figyelembe vétele mellett a Németország nepe és kormánya iránt erőt igáz barátság vezesse. Teljes őszinteséggel és a legjobb hitben fogadta a császári kormány egymást követő kijelentéseit és biztosításait és nem akarta feladni azt a reményt, hogy a császári kormánynak módja lesz arra, hogy tengeri hadseregei parancsnokainak tényleg olyképen szabályozza és ellenőrizze, hogy azoknak eljárása az elismert nemzetközi jogban megtestesített és az emberiség alapelveiből folyó szabályokkal összhangba hozassék. Az új viszonyoknak, amelyekre nincs precedens, megtett minden kísérlet és hajlandó volt várni, amíg a tények felremagyarázhatatlannul tisztázhatók nem válnak.

Az Egyesült Államok kormánya ezek után saját jogainak igazságos méltánylása mellett tartozik azzal, hogy a császári kormány előtt kijelentse, hogy ez az időpont elérkezett. Fajdalmára világossá vált előtte, hogy az az álláspont, amelyet ő kezdeti elítelt, elkerülhetetlenül helyes; t. i. az, hogy a buvárnajók felhasználása az ellenséges kereskedelem pusztítására, szükség szerűleg, éppen a felhasználott buvárnajók jellegénél fogva és azoknak természetesen támadási módszere mellett, teljesen összeegyeztethetetlen az emberiség alapelveivel, a semlegeseknek régóta fennálló elvitathatatlan jogaival és a háborúban részt nem vevők szent előjogaival.

Ita a császári kormánynak szándékában áll könyörtelenül és megkülönböztetés nélkül továbbra is hadat viselni a buvárnajókkal kereskedelmi hajók ellen tekintet nélkül arra, amit az Egyesült Államok kormánya kénytelen a nemzetközi jog szent és vitathatatlan törvényeinek és az emberiség általános parancsának tekinteni, úgy az Egye-

sült Államok kormánya kénytelen lesz arra a következtetésre jutni, hogy számára csak egy út maradt:

(A buvárnajóharc feladása, vagy diplomáciai szakítás.)

Amennyiben a császári kormány most haladéktalanul nem jelentené ki, hogy a buvárnajók hadjáratainak a személy- és teherszállító hajókkal követett eddigi eljárását feladja és nem hajlandó odahatni, hogy az megzúnjék, az Egyesült Államok kormánynak nincs más választása, mint hogy a német kormánnyal való diplomáciai összeköttetést teljesen megszakítsa.

Az Egyesült Államok kormánya a legnagyobb önmegtartózkodással gondolt erre a lépésre, másrészt azonban közelesnek látja magát arra, hogy ezt az emberiség és a semleges nemzetek nevében megtegye.

Felhasználom ezt az alkalmat, hogy excellenciád ellenében legkitünőbb nagyrabecsülésem kifejezését megújítsam.

Gerard.

(A Sussex elsüllyesztése amerikai megvilágításban.)

A jegyzékhez csatolt melléklet részletesen felsorolja azokat az adatokat, amelyek a Sussex elpusztulásáról az Unio kormánynak birtokába jutottak. A Sussex kapitánya szerint március 24-én kora délután, amikor közelében semmi más hajó nem volt, a tenger nyugodt volt, torpedó vizcsikját látta közeledni hajója felé és kísérletet is tett arra, hogy elfordítsa annak utjaból hajóját, de akkor már elérte a torpedó a hajó mellső részét és azt teljesen elpusztította. A felrobbant torpedó tizenöt térszámát bizonyítja, hogy nem aknán pusztult el a Sussex.

(Amerika polgárai a háborúba beavatkozás ellen.)

Rotterdam. Washingtoni jelentések szerint az Unio nagyobb fővárosaiban az utóbbi napokban számos népgyűlés volt, amelyeken a szónokok annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy úgy látszik az Egyesült Államok mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák, hogy Amerika is beavatkozzék a világháborúba.

SPORT.

+ A Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub legteljesebb első csapatát fogja Arad város sportközönsége fűződni husvét mindkét napján, mikor a két agilis aradi sportegyesület, az ATE. és az AMTE. első csapatai ellen lép a pályára. Reggel nem volt alkalmunk ilyen fényes sikerűnek ígérkező football mérkőzésnek tanúja lenni és fokozott érdeklődéssel várjuk az aradi csapatok tűzpróbáját, hogy a későbbi erősebb mérkőzéseken milyen eséllyel menethetnek a küzdelembe. A mérkőzések szép és fair letöltésére garancia a budapesti bíró személye. — Első napon, vasárnap délután 4 órakor a Török Gábor-utcai sporttelepen az

AMTE., másodnap, hétfőn délután 4 órakor az óvartéri pályán az ATE. ellen játszák a BEAC. Előzőleg mindkét napon az aradi egyesületek l. b. csapatai mérkőznek egymással. Helyarák 1 koroná, 30, 60, 40 és 20 fillér. Egyesületi tagok 20 fillért fizetnek.

A király a honvédekről.

(Hogy el az uralkodó a háború miatt.)

Az Aradi Közlöny társaságától.

Bécs, április 22.

A felső ur életrendjén a háború is alig változtatott. Alkalmam volt egy igen magas állású, az udvarhoz közel álló személyiséggel a király életének apróbb mozzanatairól beszélgetést folytatnom. Az informáló mosolyogva jelentette ki:

— Új szenzációkat nem közölhetek. A felső ur ma is a csodálni való, gyönyörű munkabíró szervezet, aki husz évvel ezelőtt volt. A háború napi programján is alig változtatott. Reggel hat órakor már ott ül dolgozóasztalánál s ott költi el reggelijét: kakaót, lágy tojást, sonkát és egy szelet szárazra pirított kenyert. Reggeli után, ha az idő nem ködös, félóra sétát tesz a schönbrunn parkba. Ez alatt feldolgozzák az éjszaka érkezett politikai és katonai jelentéseket, valamennyit külön-külön nagy, kaligrafikus betűkkel leírják s a séta végzetével ányujtják az uralkodónak.

— Hét órakor reggel a külügy- és hadügyminiszteriumok egy-egy megbízottja jelentkezik kihallgatásra és azon utolsó órákban beérkezett hírekről tesz jelentést. Mután Bolfras báró és Söhllessi lovag, a kabinetroda főnöke lép be az uralkodó dolgozószobájába. Tíz órakor megkezdődnek az audienciák, melyek rendszeren eitaranak délig. Következik a második reggeli: hideg sült és egy pohár vörös bor, majd Zita trónörökösné társaságában félóra sétát tesz, vagy a kis szalóban tartózkodik a felség.

— Két órakor már megint a dolgozóasztala előtt ül a király. A délutáni órákban jelenik meg előtte Krobotin hadügyminiszter, ki a kis zászlócskával pontosan kifésült hatalmas térkép előtt tart részletes előadást a napi hadtéri helyzetről. Öt órakor végződik a napi munka: Kerl dr. jelenik meg a király előtt, aki vele együtt hagyja el dolgozószobáját. Hét órakor a trónörökösné társaságában étkezik, nyolc órakor pedig Ferenc József hálozószobájában elöltják a villanyt.

— Egyetlen apróságot mondhatok csak el önnek ezeken kívül. Az utóbbi hónapokban a világháború egyik legnépszerűbb katonáját, a német hadsereg egyik büszkeségét fogadta audiencián a felső ur. A nagy német katonának beszámolt a veres és győzedeimes harcokról s valóságos himnusz zengett az ő vezérlete alatt harcolt honvédek hősiességéről. A király azeme könybe lapadt és boldog megalottsággal csak annyit mondott a tábornoknak:

— Oh, az én honvédeim! . . . Az én hős katonáim! . . . Tudom, hogy milyen vitéz valamennyi!

Nyomatvány rendelők

szíves figyelemre ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amennyiben később a — papírárak rendkívül emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mai árainkat aránylagosan emelni.

A rulett-király három milliós nyeresége.

(Szegényen halt meg a leghíresebb magyar kártyás. — Negyvenhárom napig tartó szerencse.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

Magyarország egyik leghíresebb kártyása, Gály Lajos tegnap letörve, szegényen hatvanhet éves korában meghalt Budapesten, az Erzsébet-szállóbeli lakásán. Gály vagyonos családból származott, atyja külföldön neveltette s mikor hazatért, a Nemzeti Kaszinó legnagyobb kártyacatáinak volt hőse. Később atkérje támadt a Kaszinóban, ami miatt egy csomó párbajt vívott s végül ki kellett lépnie. Ekkor külföldre költözött s Monte Carlóban, Ostentében játszott hallatlan hazárdériával és hallatlan szerencsével. Később letört, majd kisebb vagyont örökölve, a budapesti klubokban, így a Karambol-körben próbált szerencsét, azonban folyton vesztett.

Sötétén és magányosan úgy járt-kelt Budapest utjain, mint a kivert farkas. Közönyösen senki sem haladhatott el mellette, démoni megjelenésére rátapadt az emberek tekintete. Karcsu, magas termete tulajdonképpen az ágaskodó ragadozó állat magatartását mutatta, hosszukára összelapított óriási fejében egy valószínűtlenül nagy szájhasadék tátongott feketén, hatalmas barna fogakkal és sárgásan ősült hajának és nyírt szakállának keretében kirekelhetetlen sötét szempár lobogott. Mint a kivert farkas...

Száles, angol szabású ruhákat viselt. A rendezésnél nagyobb kemény fekete kalappal a fején, tantasszikusan lélegző usterével, hatalmas kampós botjával andalgott Budapest utcáin a kártya szült királya. Amióta a hívatásos játék-klubokban megszűnt a hazárdjáték, elvesztette a talajt lába alól Gály Lajos. Beszédjét, — akármiről is volt szó — takó, üres szivvel nevetéssel tarkította.

A Nemzeti Kaszinóban.

Amikor fiatalon Budapestre került, előkelő származása rögtön megnyitotta előtte a Nemzeti Kaszinó ajtaját. Nagyban kártyázott.

— Nem is nyertem sokat, — mesélte — csak nagy forgalmat csináltam. Semmire csalókébb, mint a játékszoba optikája. Nagy veszteségben voltam, amikor azt hitték, hogy mindenkinek a pénzét elnyertem. Utáltak is. Ha nyereségben lettem volna, akkor nem szorultam volna rá, hogy igénybe vegyem a főkomornyiknál azt a néhány ezer korona kölcsönt, amelyet a Kaszinó huszonnégy órára — akkor legalább — minden egyes játékos tagjának engedélyezett. Nem fizettem vissza a kölcsönt idejére, mire játékosársaim feljelentettek a Kaszinó igazgatóságánál. Ki akarták végezni, de Tisza Kálmán atyai, nemes, jó barátom, aki még az indokolt hűhémunkát is utálta, nem tűrte, hogy megöljenek. Volt egy-néhány párbajom is. Később önként léptem ki a Kaszinóból. (Gály ebeszélésével szemben azonban az a tény, hogy a híres kártyás Rohonczy Gidának maradt adósa hosszabb ideig 60.000 korona kártyaveszteséggel és emiatt kellett kilépnie.)

— Külföldre kerültem. Először Párisban, Londonban, Nizzában és Monte Carlóban. Mindenütt játszottam, kisebb-nagyobb sikerrel. Vagyonomat már teljesen elkártyáztam, amikor hirtelen fordulat állt be életemben. Az a korszak, amelyről az összes világlapok a követ-

kező címmel emlékeztek meg: Gály Lajos sprengolta a montecarlói bankot. Ami perze számárbeszéd.

Negyvenhárom napi nyereség három millió.

— A delog így történt: Örököltem hetvenezer koronát és fölöttem magamban, hogy ezzel a pénzzel Nizzába megyek, naponta öt-ezer koronát kockáztatok, de első napon, a mely reám nézve veszteséggel zárul, Párisba utazom, ahová — mellette, hogy minő okoknál fogva — el kellett volna mennem. Nizzában laktam. Monte-Carlóban játszottam. Mindjárt első nap szerencsémbe gurultam és nyertem negyven napon át. A tizenkettedik játéknapon a Times külön tudósítót küldött a Rivierára, hogy meginterjúvoljon és játékomról bulletineket küldjön. A banknak óriási vesztesége volt, mert nagyon sok játékos utánam játszott. A tizedik napon játékommal túléptem az egy millió nyereséget. Volt olyan kilenc napon, hogy játékom következtében leterítettek egy-egy asztalt; ezt nevezik „sprengolásnak.” Játszottam rouletten és trente et quarante-ot. Bizonyos idő múlva a bank igazgatósága azt az ajánlatot tette nekem, hogy számomra külön trente et quarante-asztalt tennék. Hiába vettek tudnillik körül detektivekkel, mert úgy vélték, hogy összejátszom a krupiékkal. Nagy felügyelet alatt most már külön-szobában játszottam egyedül, ami által a bank igazgatósága elérte, hogy mások nem játszottak utánam. A negyvenedik napon nyereségem túlépte a három milliót.

A montecarlói lap ez alkalomnál arcképét is közölte ezzel az aláírással: „Gály gróf, a roulette királya.”

A negyvenedik napon szintén nyertem. Epen át akartam menni Nizzába, amikor két cocotte megszólított, hívjam meg őket vacsorára, miután annyit nyertem. Vacsora után mámorosan és hetykén visszamentem a játékszemekbe, hogy a vacsora költségét — vagy 800 frankot — visszanyerjem. Nem nyertem vissza. Sőt visszaadtam aznap nyereségemet és vesztettem. Másnap reggel — fogadalmamhoz képest — három millió nyereséggel Párisba utaztam.

— Párisban két orosz nagyherceggel, akikkel baráti viszonyban voltam, egy amerikai milliárdos társaságába kerültem, aki bennünket yachtjára hívott meg. Minden fényűzésnek, amelyet életemben láttam, ez a yacht volt a teteje. Leírhatatlan! En meg a két orosz nagyherceg itt minden pénzünket elvesztettük. Csak évek múltán tudtuk meg, hogy hamisjátékos banda kezébe kerültünk.

A szerencse megfordul.

És ez a másas szerencsés ember, aki utóbb szerény évjáradékokból tengette életét Budapesten, egy látszólag apró vétken bukott meg, olyan hibán, ami más, nem kártyás embernél még csak hibának sem mondható. Fúkar volt a tulzásig.

Amikor a montecarlói, vagy az ostend-i cserleiben egy ültőhelyében százezer frankot nyert, képes volt arra, hogy croupierjének félfrankos borraivalót nyújtson át. Gyűlöttek ezért és a kíméletlen föllepéseért. Megesett vele Os-

tendében, hogy éjjelután nyert nagyobb összeget. Az ostendei játékbankban az volt a szokás, hogy a pénztáros elment éjjel egy órákor, s távozása után a asetonokat (a játékpénzeket) nem váltották át készpénzre, hanem a bank egyik alkalmazottja átvette a asetonokat és bont, elismervényt adott róluk. Másnap az ember akadálytalanul fölvehette a pénzt. Amikor Gály a játékot abbahagyta, mint másoknak, neki is bont akartak átnyújtani. De a „magyar gróf” szélesszékeskedett:

— Fizessenek ki asonnal! — kiáltotta.

— Majd holnap. A pénztáros már lefektűt! — válaszolták nagy udvariassággal a bank alkalmazottjai.

Gály óriási botrányt csapott.

— Majd megmuffatom én, hogy itt nem fognak addig játszani, amíg engem ki nem fizetnek — mondotta és végigfeküdt a játékbank asztalán. Erre nem lehetett más tenni, s croupier kocsiba vágta magát és elment a pénztárosért, fölverte őt és így kifizették Gályt. Emiatt azonban Ostendéből és később a többi játékbankból is kitiltották. A nagy játékos börzén próbálkozott, de ott nem volt szerencséje. A kaszinók termei bezárultak előtte nem volt többé tere nagystílusú játékokra, az apróbb helyen pedig nem botloghat. Így jutott egyre mélyebbre a lejtőn.

Nem követett el kihágást a főrabbi.

(A félreértett miniszteri rendelet. — A tisztí főügyész nem vállalta a vádat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

Pár nap előtt megirtuk, hogy Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi ellen kihágási feljelentést tett Petkovics felügyelő, mert az izraelita vallású orosz foglyokat ünnepjükön megvendégelte. Az ügy kinos feltűnést keltett, mert kétségtelen volt, hogy Vágvölgyi dr. vallásos meggyőződése vezeték és a rendőrség eljárását, ünneprontását annál inkább hibáztatták. Miután kitűnt, hogy a főrabbit igazán nem vezette rossz szándék és miután maga az eset sem volt olyan, amilyenre az idevonatkozó súlyosan kiszabott büntetések alkalmazhatók lennének.

Amikor Petkovics Béla rendőrfelügyelő feljelentését a tisztí ügyészséghez vádindítvány céljából áttették, Jegessy Károly dr. főügyész kijelentette, hogy a vád képviselőt nem vállalja. Weil Károly dr. rendőri büntetőbíró erre a következő végzést hozta:

— A feljelentést elutasítom és a további eljárást megszüntetem.

A végzés indokolásában a rendőrbíró ezeket mondja: A tisztí főügyész a vád képviselőt el nem vállalta. Ezért tekintettel arra, hogy a zsidó vallású orosz hadifoglyok egyházi ünnep alkalmával, vallási szokás alapján lettek megvendégelve és ezen tény nem sérti az államérdeket, melyeknek védelmére a 315000/1916. B. M. rendelet kibocsátott és így a feljelentésben kitett cselekmény kihágás jelenségeit fel nem tünteti, a feljelentés elutasítandó volt. Ezen végzés ellen a tisztí főügyész 15 nap alatt beadható felfolyamodással élhet. Erről a t. főügyészt, feljelentőt és Vágvölgyi Lajos dr. aradi lakost értesítem.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hír. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborban minden aradi katona olvassa.

Az orosz miniszterelnök a különbéke híve

— Stürmer titkon béke mellett agitál. — Kimerült az északi kolosszus. —

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, április 23.

A román lapok szentpétervári jelentése szerint az orosz lakosság körében egyre növekvő békevágy jelei mutatkoznak. Ezeket a törekvéseket maga a kormány is támogatja.

Chwostow belügyminiszter lemondása váratlanul jött. Ezen lemondás legfőbb oka abban keresendő, hogy Stürmer nem akart maga mellett vetélytársat megtűrni törekvéseinek végrehajtásában. Másrészt Chwostow a дума liberálisusa ellen harcolt és a дума felszámolását propagálta. A legnagyobb cenzura törvénynek kellett eljőnie, hogy Chwostowot lejárja.

Goremykin visszalépése után Chwostow a reakciók vezére maradt és ezen minőségében — mint miniszter — minden neki nem tetsző véleményt erőszakkal elakart nyomni. A miniszterelnök természetesen nem akarta megengedni ezen erőszakos politika folytatását és lépéseket tett a cárnál Chwostow megbuktatása céljából. Chwostow még a saulonos kitüntetés sem kapta meg visszalépésekor, ami minden esetben bessel maga helyett. Chwostow kegyvesztett lett. Stürmer csak esekutan nyert szabadkeszt és most óvatosan kezdte a békenagulatot élesteni az országban.

— Az ő serkentésére — mondta Davenko képviselő — olvasták fel a dumában annak a 150 képviselőnek kérését, akik a minál előbbi békekötés szükségét hangsúlyozták. Ebben a cárnak intézett kérésében a képviselők követelik, hogy Oroszország kessen bé-

metorazással és a monarchiával különbékét, miután az orosz nép már torkig van a háborúval és annak költségeit nem bírja tovább viselni. A nép akarja, hogy a béke bármily feltételek mellett is megköttesék.

Ma már nem lehet tovább az orosz népet türes szavakkal megteveszteni. Ismeri és keresi az igazságot és tudja, hogy Oroszország a tönk felé halad. Amíg nem késő, meg kell menteni, ami megmenthető, miután a legkisebb remény sincs arra, hogy az orosz hadsereg bárhol is döntő győzelmet vívhatson ki. A kormánynak kötelessége a népet szenvedéseitől megszabadítani és a cárnak meg kell kötnie a békét, amely csak jót hozhat.

Ma a kérésmet Oroszország társadalmi köreiben sokat vitatják azóta is és a kormány tagjai közül a hadügyminiszter és Sasszanov titkokostak a békepropaganda ellen. A kormány tehát két táborra oszlott. Az egyik csoport Stürmer, a másik Polnovov mellé állt. A hadügyminiszter hívei lemondással fenyegettek, ha a békekötés meg nem gátolják. Stürmer azonban el van szorva még Sasszanov lemondása árán is közeledni a békéhez.

A békekérés kapcsán a kormány utján faube báró képviselő egy terjedelmes emlékiratban fejtegette ki a cárnak azon okokat, amelyek Oroszországot egy minál előbbi békekötésre kényszerítik.

A mikelakai parasztmilliomos peres hagyatéka.

— A város jogaim az örökséghez. — Aradi törvényesek döntése. —

Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

Két év előtt meghalt Mikelakán a községnek hosszú éveken keresztül volt községi bírója, Kozma György, akit a „paraszt milliomos” néven ismertek egész Aradon. Kozma György után mintegy fél milliónyi vagyon maradt. Vagyonát felesége örökölte, azonban a hagyaték feltárazása után igényt támasztott arra nevelt fia, Kozma János Jóca is, aki 36 évig élt Kozma György házában, elvette feleségének unokahugát, Gombos Teréziát és akit az öregek mindig azzal biztattak, hogy rájuk hagyják a vagyont.

Kozma János Jóca keresetében mindenképpel azzal állott elő, hogy őt és feleségét az öreg Kozma örökbe fogadta és így törvényes örökösödés címén van igénye a vagyon megfelelő részéhez. Felhozta azt is — és erre vonatkozólag tanukat nevezett meg — hogy Kozma György még életében halála esérére minden ingó és ingatlan vagyonát neki ajándékozta. Ha azonban — így szól a kereset — a per folyamán az ajándékozást nem sikerül bizonyítani, igényt támaszt a hagyatékra azon az alapon, hogy Kozma szóbeli végrendeletben hagyta rá vagyonát és ezt a körülményt is tanukkal kész igazolni. Ha ezt az igényét is elutasítaná a bíróság, akkor maga és tele-

sége részére 36 évi szolgálati bér fejében évi negyezer koronával számolva, 144.000 koronát követel a hagyatékából. Ennek az igénynek elutasítása esérére végül egyúttal az önmagának követeli a hagyaték szerzeményi részének telét, miután az ő és a felesége munkája tette lehetővé a vagyon romános gyarapodását.

A per során az özvegy Hotaran Viktor dr. úján viszonykeresetet adott be Kozma János Jóca és az ördögök ellen kérve, hogy a bíróság mondja ki, hogy a hagyaték ingó és ingatlan szerzeményei részének tele nem képes hagyatékot és annak tulajdonjogát közszerzemény címén a maga részére vándikálta.

As aradi kir. törvényszék, mint polgári bíróság Mészáros Dániel királyi törvényszéki bíró elnökletével ma döntött em ügyben és az özvegy közszerzeményi igényének kérdésében elkülönített végítélettel kimondotta, hogy a szerzeményi ingó és ingatlan javak tele része nem képes hagyatékot és az tulajdonjoggal az özvegyet illeti meg. Kötelezte a bíróság Kozma János Jóca négyezer korona perköltség viselésére. Elrendelte egyidejűleg a bíróság a további bizonyítást annak kérdésében, hogy Kozma György tényleg a felparesnek ajándékozta e vagyonát, egyidejűleg azonban — miután erre alapos ok volt — elrendelte, hogy a szóbeli végrendeleti tanuk vallomásának megerősítésére Kozma Györgyné által bejelentett tanukai is kihallgassák. Kimondotta végül a bíróság, hogy a szolgálati bér és a közös szerzés címén emelt igények kereseti tárgyalását elkülöníti.

VÁROS ÉS MEGYE

Képviselő-választók jegyzéke. Varjassy Lajos polgármester közhírré teszi, hogy az 1917. évre szóló országgyűlési képviselő választók ideiglenes névjegyzékai a f. évben érvényben lévő országgyűlési képviselő választók névjegyzékéből és a jövő évre összeállított országgyűlési képviselő választó ideiglenes névjegyzékéből kihagyottak jegyzékével együtt május hó 16-tól f. évi június hó 14-ig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére lesznek kitéve, ahol azokat úgy hétköznapokon, mint pedig vásár- és ünnepnapokon d. e. 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és hétköznapon délutáni 2 órától 6 óráig lemosolhatja. A közszemlére kitett ezen ideiglenes névjegyzékek ellen a saját személyét illetőleg mindenki felszólalhat és ezenkívül az, aki ezen ideiglenes névjegyzékekben felvan véve, jogosított abban a választó kerületben, amelynek választójaként felvétel, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólalni. A felszólalás f. évi május hó 16-tól ugyan e hónap 30-áig bezárólag írásban a központi választmányhoz címezve a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújtandók be. A felszólalások benyújtásuktól kezdve június hó 14-ig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére lesznek kitéve. A felszólaló köteles felszólalását indokolni és mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyeknek megszerzése az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólalásában utalni, hogy azok feltalálhatók legyenek. A felszólalás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók összeírása óta álltak elő. A felszólalásban új bizonyítékok is felhozhatók. Minden felszólalás csak egy-egy személyre vonatkozhatik. A felszólalásokat mindazok, akiket a felszólalás joga megillet, f. évi május hó 16-tól bezárólag f. évi június 14-ig írásban, indokoltan és minden felszólalásra külön-külön észrevételeket nyújthatnak be a polgármesternél, a hivatalos órák alatt.

Kellene már a kölcsönt a városnak. Arad város törvényhatósági bizottsága a múlt év decemberében letárgyalta és elfogadta az 1916. évi költségvetést, amelyben a bevételi hiány egyrészt 78 százalékos pótdóval, másik részét pedig tüssző kölcsönrel fedezi. A belügyminiszter még most sem hagyta jóvá a költségvetést, a városnak viszont szüksége van az előirányzott bevételekre és már fel kellene venni a kölcsönt. Kilenyi János főszámvevő előterjesztést tett a tanácsnak, hogy sürgesse meg a jóváhagyását, a tanács pedig Varjassy Lajos polgármestert kéri meg, hogy személyesen járjon el a miniszternél.

Oszig nem ad el a város tűzifát. A tanács ma tartott ülésén úgy határozott, hogy a mai naptól kezdve nem ad el tűzifát, sem magánosoknak, sem városi tisztviselőknek. Tette ezt azért, mert a földművelésügyi miniszter késik a favásárlási határozat jóváhagyásával és a város mindenesetre gondoskodni akar az őszi szezonra egy bizonyos mennyiségű tűzifáról. A még rakáron lévő kvantumot gyarapítani fogja a Potocki uradalom által leszállítandó 110 vagon. Az uradalom kérésére a tanács megengedte, hogy bükkfa helyett cserfát szállítson. Azért kéri ezt, mert a bükkfa leszállítása a hegyesücsökről majdnem lehetetlen a munkaerő hiányában, míg a cserfa már az erdei iparvagány közelében fekszik.

Két zászlóalj orosz katona ment Franciaországba.

(A szimbolikus segítség. — Hogyan jutottak Marseillebe az oroszok?)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Marseille, április 22.

Az ideérkezett orosz csapatok elite-katonák. Ma a Marseille közelében lévő Mirabeau-táborba mentek, holnap pedig a Mailly-táborba indultak. Coquette tábornok és Lachwilsky tábornok szívélyes beszédeket váltottak.

Nagyobb csapatok követik az első szállítmányt?

Lugano. A mai olasz reggeli lapok mind jelentik orosz csapatok partraszállását Marseilleben. A Corriere della Sera híradása szerint, az orosz csapatok Odessából Vladivosztokon és a szuezi csatornán át jöttek, eredetileg azzal a rendeltetéssel, hogy Szalonikiban szálljanak partra, miután minden kísérlet, a mely arra irányult, hogy Románián és a Dobrudzsán át Bulgáriát meg lehessen támadni, meghiúsult. Ezért határozták el, hogy az orosz csapatokkal a szalonikii sereget fogják megerősíteni. Még a Vladivosztoka való elindulás előkészületei idején megváltozott a hadihelyzet: a Dardanelláktól elvonult az angol sereg, a Szaloniki ellen való támadás elmaradt és megkezdődve Verdun ostroma, a nyugati front lett a legfontosabb harcmező.

Az orosz csapatok elküldésével egyébként nem is annyira segítséget akarnak nyújtani az oroszok, mint inkább nagy szolidaritásuknak akarják látható jelét adni. Az orosz csapatokat már kedd óta várták Marseilleben, azonban az oroszok megérkezése a Földközi-tengeren ühögő nagy vihar miatt késett. A Giornale d'Italia úgy hiszi, hogy ez az expedíció csak előcsapatok partraszállását jelentik, utánuk sokkal nagyobb csapatmennyiség érkezik majd ugy Franciaországba, mint Flandriába. A Tribuna szerint eljött végre az idő, hogy egységes hadvezetés alá kerüljenek a szövetségesek, hogy vállalkozásuk egységét így is megmutassák.

Joffre napi-paranosa az orosz segítségről.

Rotterdam, április 22. Az orosz csapatoknak francia földre való érkezését, mint a Nieuwe Rotterdamsche Courant Párisból értesült, a francia fővárosban nagy örömmel üdvözik, mert a szövetségesek valóságos együttműködésének bizonyítékát látják benne és szerencsés válnak itélik arra, hogy német csapatokat elvontak a keleti fronttól, hogy azokat Verdun körül használják fel.

Joffre napi-parancsot adott ki, a melyben a többi közt ezt mondja:

„Hü szövetségesünk, Oroszország, a melynek seregei oly bátran harcolnak Németország, Magyarország, Ausztria és Törökország ellen, most új bizonyítékát adja Franciaország iránt való barátságának és döntő bizonyítékát annak, hogy teljes odaadással viseltetik a közös nagy ügy iránt. A legbátrabbak közül kiválasztott orosz katonák a leghíresebb nevű orosz tisztek vezetésével jönnek sorainkba, hogy velünk együtt küzdjenek.

Ti úgy fogjátok őket fogadni, mint testvéreket és be fogjátok bizonyítani, hogy milyen bennetek a rokonszenv azok iránt, a kik elhagyták hazájukat, hogy a mi oldalunkon küzdjenek. A francia hadsereg nevében üdvöz-

löm a francia földön partraszállt orosz tiszteket és katonákat. Meghajlok zászlójuk előtt, a melyre nemsokára közös dicsőséges győzelmek jelét fogják írni“.

Hága. Londoni távirati jelentések szerint egy orosz hajó hozott orosz katonákat francia földre, nyilvánvalóan azért, hogy amint azt Joffre napi-paranosa nagy hangon bejelenti, együtt harcoljanak a francia katonákkal és részt vegyenek a nyugati front „győzelmének“ kivívásában. Az orosz katonák odaszállítása, amint ez ebből is kitűnik, tisztára szimbolikus jelentőségű.

Két zászlóalj szállt partra.

Hága. Az oroszok marseille-i partraszállítása egy petervari tanácskozás eredménye, amely tanácskozáson egy magasrangú francia katonatiszt is részt vett. Összesen egy, vagy két zászlóaljból áll az az osztály, amely partra szállt és hogy ez nem tekinthető megerősítésnek, nyilvánvaló abból is, hogy a francia főparancsnokság legutóbbi rendeletet bocsátott ki, amely szerint a jövőben a szabadságot francia katona-családapoknak nem kell a frontra visszatérniük, hanem Párisba tagnak beosztani helyőrségi szolgálatra, szóval a franciáknak nincs is szükségük erősítésre.

Lugano. Az olasz lapoknak azok a hírei, amelyek az oroszok Marseillebe való érkezésével foglalkoznak azt, mint komoly eseményt emelik ki. Ket nézet uralkodik. Az egyik az, hogy az orosz hadvezetés intézkedése a franciák szempontjából csak is erkölcsi jelentőségű, a másik pedig, hogy Oroszország szívesen lenne segítségére Franciaországnak, de erre képtelen.

LEGUJABB.

Ejzel 2 órakor érkezett telefonjelentések.

Csernovio. A cárnak Chotinban tett látogatása egyúttal a besszarábiai csapatösszevonások befejezését is jelent. Az összpontosított csapatok nagyjából ki nem képzett népfelkelőkből állanak.

Bukarest. Az Epoca írja: Bulgária és Románia közt a román-német szerződéshez hasonló gazdasági megegyezés készül. Radew bukaresti bolgár követ Szófiába utazott, hogy e tekintetben kivegye kormánya utasításait.

Bukarest. Carp Péter a húsvéti ünnepekre Szófiába utazik, ahonnan esetleg Konstantinápolyba is ellátogat.

Bukarest. A román hadsereg 40.000 emberét a mezeli munkák elvégzésére szabadságot kaptak.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik Csernovicból: Oroszország megengedte, hogy Besszarábiából 5500 lovat vigyenek ki Romániába.

Trieszt. A legutóbbi olasz légi támadás által megsebesültek állapota kielégítő.

Amsterdam. A hollandi hatóságok a mozgósított hadsereg tíz százalékát szabadságot kaptak.

Május elsején kezdődik a német-román áruforgalom.

(Orosz készületes a román határon.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, április 22.

A német-román megegyezés kérdésében román részről újabb a következőket jelentik:

— Németország és Románia közötti kereskedelmi forgalomban az utóbbi időkben sokféle nehézség mutatkozott. Ezeket kiküszöbölendő, tárgyalások indultak meg a két ország között, melyeknek célja az volt, hogy a szabadkivitelű áruk ki és behozatala ne történjék úgy, mint eddig, kompenzációk útján. A román bevezetési bizottság és a berlini központi bevásárló társaság megküldik egymásnak ama áruk és termények jegyzékét, melyekből nevezett országok egymásnak árut kölcsönözhetnek rendelkezésre. Ezen határok között bonyolítódik le a két bizottság között létesült szervezet útján az áruk kicserélése. Ily módon május 1-én forgalomba helyezendő egyenes vasuti menetek nagy mennyiségű szenet, vasat stb., valamint a kereskedők és iparosok által rendelt más árut gyorsan fogják az országba szállítani.

Bukarest. A török napilapok nagy elégtétellel üdvözik a román-német gazdasági áruk kicserélése tárgyában kötött egyezséget, amely éppen most bir nagy jelentőséggel, mert annak bizonyítéka, hogy Románia jelenleg meg van győződve a központi hatalmak végleges győzelméről.

A „Tasvir-i-Efkair“ megállapítja, hogy ez a megegyezés megmutatja azt a magatartást, melyet Románia, valódi érdekeinek megfelelően, a háború végéig követni fog.

A „Tanin“ megállapítja, hogy a megegyezést éppen a párisi konferencia után tették közzé, amelyen az entente nagyobb nyomást akart a semleges államokra gyakorolni. Ennek a nyomásnak azonban egyelőre nem lehet értéke, kivéve azt, hogy a Romániának Vladivosztokon át érkező municiót visszatartaná, ennek pedig Románia nem látná kárát.

Bukarest. Arra a fordulatra, amely Romániában a központi hatalmak javára bekövetkezett, igen jellemzőek Take Jonescunak, a ruszotílek legtanatikusabb vezérének, a román kamara április 12-iki ülésén, elhangzott beszédének következő kitérésai:

— A mi országunkban valóságos vadászat folyik a pénz után. Egyik szenator kijelentette, hogy neki semmi köze Erdélyhez. U csak a terményét akarja eladni. Egy másik eladta lapját, (az Universu), mintha csak kukoricáról lenne szó.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: Illetékes, a besszarábiai eseményekről teljesen tájékozott körökből jelentik, hogy az oroszok a Prutt folyása hosszabban lővész-

árkokat asnak. Az arcvonal Marmoricánál kezdődik és Beni-ig húzódik. Az oroszok ebbeli tevékenysége oly lazus siettséggel folyik, minthogyha országukat valamilyen veszedelem fenyegetné.

Szalonikit feladják a szövetségesek.

A francia frontra viszik a csapatokat. — A román sajtó értesülései.

Tévirati tudósítás.

Bukarest, április 22.

A „Seara” jelenti: A négyesszövetség passzív naborúf visál. Az iniciatívát és offenzívát a központiaknak engedi át. Tényleg a múlt ősszel, midőn az oroszokat megverték, a francia fronton nyugalom uralkodott, mert az ausztró-németek ott nem támadtak. Most, mikor a németek Verdunt ostromolják, az orosz fronton esend van, ugyancsak azért, mert a monarchia és a németek nem méltóztatnak a keleti fronton offenzívát indítani.

Ebből az következtetendő, hogy a valódi főlény és cselekvési szabadság a központiak mellett található fel, míg a négyesszövetség — magvélve és megüzedeve — csak var, var, míg síhúvják, ekkor sehol sem felel, mint már két év óta teszi, hogy ő is támadni fog... Majd a jövőben.

De a négyesszövetség gyengéje sehol sem mutatkozott lényesebben, mint a Balkánon. Szerbiát, Montenegrót letiporták, anélkül, hogy a szövetségesek a segítséget még csak meg is kísérelték volna. A négyesszövetség megelégszik azzal, hogy Görögországot terrorizálja, semlegeségét megsérti és hábar Szalonikiben megerősítette magát, még sem merészkedik a város környékét elhagyni, ámbátor az osztrák-magyarok már csak húsz kilométernyire állnak Voinától.

A négyesszövetség eddigi tevékenysége a Balkánon egyelőre nem szorított, mint ... Görögország legyőzésére. Az osztrákok, magyarok, bolgárok, németek, törökök azt teszik, amit akarnak, anélkül, hogy utjukban, a Galipoliból menekülő angolok, a Durazzoból menekülő olaszok és a Macedoniából menekülő franciákon kívül, valakivel szembe találkoznának.

Dacára ennek, Take Joneson rendelkezik annyi aljassággal, hogy a „La Roumaine”-ban Szerbia legyőzéséért nem a négyesszövetséget okolja, hanem kijelenti, hogy a tény bakövetkezéséért egyedül a mi kormányunk tehető.

Ahelyett azonban, hogy a négyesszövetség balkáni helyzetén saját maga javítani igyekeznék, megismétli Szalonikinél azt, amit az angolok Galipolnál tettek, elmenekül.

Görög források szerint Szalonikibe tíz ezernél több katonájuk érkeztek, melyek rendeltetése a katonákat onnan a francia frontra szállítani. Ha tehát tény, hogy Szalonikit feladják, úgy a négyesszövetség presztízse a Balkánon örökre elveszett és az oroszok helyzete nem csak sajnálatra méltó, de nevetséges is lesz. Az olaszok Durazzoból elmenekültek, bár tudták, hogy szövetségeseik Szalonikiben vannak. Ha a szövetségesek a görög kikötőt elhagyják, az olaszok is kénytelenek lesznek menekülni Valonából.

Ami az ő visszavonulási tehetségüket és így irányú bátorságukat illeti, az olaszokban teljesen megbizunk.

Olaszországnak szövetségeseihez való viszonyáról így ír tovább a Seara:

— Minthogy az olaszok a monarchia területéből semmit sem tudnak meghódítani, mai szövetségeseiktől igyekeznek mindazt elcsipni, amit csak lehetséges. Valahányszor Cadorna új offenzívát hirdet az Isonzon, annyiszor sóhajtanak az angolok Londonban, mert tudják, hogy ez megint újabb pénzáldozatot jelent.

Amikor a négyesszövetség tanácsa összeült Párisban, így írt az olasz sajtó:

„A gazdasági kérdésekben mérvadó Sonnino miniszter személyisége — ki régebben több ízben a pénz- és kincstári ügyek minisztere volt, arra enged következtetni, hogy ez alkalommal Anglia és Franciaország egyetértésével mindazon gazdasági kérdéseket is rendezni fogják, melyek a jelen pillanatban Olaszországot érdeklik. E kérdések között nagy szerepet fog játszani Olaszországnak szénvel való ellátása is”.

Értették-e? Éppen akkor, midőn a franciák és angolok szövetségeseiket Párisba hívják, hogy kétségbeejtő katonai helyzetükből való kivezető ut lehetőségére felelt tanácskozzanak, az olaszok is megérkeznek a gazdasági kérdésekkel, melyek őket érdeklik.

Olaszország háboruja kétségtelenül a legnagyobb pénzzsarolást jelenti, melyet valaha is elkövettek és Viktor Emánuel országának belépése a háboruba sokba került Angliának és Frankonnak és még nagyon is sokba fog nekik kerülni. És az angolok, franciák annak, dacára annak, hogy a hozott áldozatok drágaságáról és hiábavalóságáról naponta meggyőződnek.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: Délután fél 4 órakor „Legénybacsó”. Este fél 8 órakor: „Mágnas Miska”.

Hétfő: Délután fél 4 órakor „Zsuzsi kisasszony”. Este fél 8 órakor „A derek Fridolin”, operett újdonság, bemutató előadás.

Kedd: „Derek Fridolin”, másodszer.

Szerda: „Derek Fridolin”.

Csütörtök: „Derek Fridolin”.

Péntek: „Egy magyar nábob”, színmű újdonság, bemutató előadás.

Szombat: Délután fél 4 órakor utolsó népi előadás: „A vén bakancsos és fia, a huszár”. Este fél 8 órakor: „Egy magyar nábob”, másodszer.

* A színház hírei. A jövő hét érdekességei. A téli színház utolsó hete is elég érdekesnek mutatkozik, amennyiben egy-két általánosan kedvelt darabon kívül két újdonság is szerepel a műsorban: a „Derek Fridolin” operett újdonság, melyet Bécsben született házak előtt adnak elő hónapok óta, a másik pedig Jókai Mór „Magyar nábob”-ja, melyet Hevesy Sándor alkalmazott színpadra. A Derek Fridolin bemutató előadása hétfőn lesz, a Magyar nábob pedig pénteken, 28-án kerül először színre. — A karaszemélyzet jelszója május 1-én lesz. Az estélyi programja teljesen készen van, csupa ragyogó számok, a legújabb aktualitások, azonkívül két pompás egytelvonásos, mind a kettőt Harsányi Zsolt írta: „A Kelemen vicei” bohózat és „Négy asszony — egy asszony” énekes tréfa. Az estélyt Lippai László konferálja és külön meglepetés számba, megy Zador Jenő előadása. — Utolsó népies előadás. Szombaton, április 29-én tartja a társulat utolsó népies előadását délután 3¹/₂ órakor, ezen alkalommal a most felújított népszínmű „A vén bakancsos és fia a huszár” kerül előadásra, ugyan abban a kitűnő szereposztásban, mint az első előadásnál volt. Jegyek az összes előadásokra előre váltások a színházi pénztáron.

* Az aradi közönség kedvencei. A Színházi Élet megszavazta a közönséget, hogy kik a kedvencei? A husvétii Fodák albumban közli az eredményt és a kedvencek lényképét. Az aradi közönség kedvencei Barics Gyula és Horváth Micsi.

* Akik a világhírességtől félnék. (Az Uránia mai slágere.) A színház ma nagy zabásu amerikai drámát mutat be, mely úgy cselekményénél, mint kivitelénél fogva, igen érdekes bűnügyi szenzáció. Rejtélyes, szinte bonyodalmas ez a kép, mely a nézők feszült figyelmét közepette oldódik meg egy kiválóan ügyes detektív munkája által. A színház ehhez a képhez még egy amerikai drámát csatolt, melynek címe: „Bankosalkó” a mely nagyszabásu rendezése és igazán érdekes cselekménye által kétségtelenül vonzó ereje lesz a mai műsornak. — Husvét az Urániában. Az igazgatóság pazar bőkezűséggel a husvétii ünnepekre egy hatalmas drámát: „Az üldözött lelkiismeret” című Arwin Neuss sorozat második filmjét illesztette be a műsorba. Akik a „Siroly az éjben” című képet látták, azoknak nem kell külön szólanunk erről a nagy belső értékkel bíró drámáról, mely igazán sorstragédia s mely Budapest három nagy színházában egyszerre aratott hatalmas sikereket. 5

* Husvét az Apolló-színházban. (Két műsor.) Az Apolló-színház nagy gondot fordított arra, hogy ünnepnapon műsorait olyan filmekből állítsa össze, amelyek a legnagyobb mértékben számíthatnak a közönség érdeklődésére. Vasárnap „Május királynője”, et a pompás Nordisk-dráma kerül vetítésre, amelynek címszerepét Ritta Sachetto játssza. A világhírű táncosnő ez alkalommal is bebizonyítja, hogy színészi tehetsége semmivel sem marad táncművészetét mögött. Sőt közel rokon a kettő egyéniséghez, mert mind a kettőt ugyanaz a grácia, kecsesség jellemzi, amit még jobban elmélyít Ritta Sachetto nagy szépsége. A gyönyörű Nordisk-drámán kívül rövidebb, de hasonlóan értékes képek egészítik ki a vasárnapi műsort. Hétfőn teljesen új műsort mutat be az Apolló-színház. Ekkor a „Huszedik század asszonya” című nagyszabásu érdekes drámát mutatja be az Apolló. Egy szerelmes szívű asszony élete bontakozik ki a fenomenális drámában.

* Vasárnap és hétfőn Belgrád bevételénél a szerbek által felgyújtott belgrádi konak tükös filaraktarából megmentett szenzációs Petár-filmek 8 telvonásban az Erzsébet-mozgósínházban. A Nagyszerbia függetlenségét ünneplő szerbek, kik galád arcútlansággal éppen Ferenc Ferdinánd trónörökös meggyilkolása után való napon Rigómezőn emlékünnepet rendeztek, a legkihívóbb és legbarbárabb arcútlanság volt ez az ünnep Magyarország és Ausztria gyászának, ott sütkérezett a látható Petár király, Sándor trónörökös, a kutyagos, György herceg, a Narodna Odbrana cinkosai Pasics stb., amikor mindentelég ünneppé létesítették népüket ellenség. A szerb-olasz szövetséget feltüntető képek, amivel Petár király bolondította népét, elhivatván velük, hogy számíthatnak az olaszok segítségére. Viktor Emánuel olasz király fogadja Petár királyt s a tiszteletére rendezett lovassági gyakorlaton lóversenyeken látjuk felvonulni Cadorna vezérkari főnököt, Salandra és Sonnino minisztereket és azokat az olasz katonákat, akik már hónapok óta vérzenek az Isonzónál, a dobordói fensíkon és ott tekeszenek eszerszámba az állásaink előtt tornyosuló hulláhegyeken. A szerb mozgósítás senekar mellett felvonuló szerb katonák. Romában az új szerb konzulátusi palota felavatása stb. stb. Ezenkívül a Detektív mint betörő 8 telvonásos óriási detektív sláger. — Legközelebb reprizként közönségre Werne Gyula regénye után Grant kapitány gyermekes 7 telvonásban. 11.

Sarrail tábornok balkáni offenzívát ígér.

(Görög panaszok az entente ellen.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, április 22.

Az orosz lapok intervjút közölnek Sarrail tábornokkal. A francia tábornok igen bizakodóan nyilatkozott a balkáni helyzetről és azt mondotta, hogy a jelenlegi állapotok már legközelebb változást szenvednek. Mind a központi hatalmaknak, mind pedig a szövetségeseknek nagy érdeke, hogy végre "ülőse" legyenek a harcúterem a dolgok. Az entente seregek általános offenzívája a Balkánon sokkal előbb megkezdődni, mintsem Görögország irtás. Valószínűleg még a tavaszi hónapokban. Az entente teljesen jól van készülve. Kitűnő értesítőket szervezett az ellenség főkézsértségeiről és nagyon jól ismeri az ellenség nehézségeit. Mindenek azonban nem réttentik vissza a szövetségeseket nagy feladatok teljesítésétől.

Sarrail tábornok azután azó szerint a következőket mondotta:

— Az offenzíva a német, osztrák-magyar-bolgár állások ellen sokkal előbb megkezdődik, semmint várják. Még nem bizonyos, hogy a szerb csapatok is részt vesznek a támadásban, mert legelőjebb csak szakaszokként lehet beállítani őket. Balgaság lenne tagadni, hogy Korfu szigetén járványok pusztítanak, ami szigorú vesztésgárt követel. Most már a legjobb uton vagyunk, hogy elnyomjuk az epidémiákat és akkor azután a szerb csapatokat is hárba vetjük. Mondésier tábornok, a korfui szerb csapatok reorganizálójá, nagyon meg van elégedve az eddigi eredménnyel. Görögország alaptalanul aggódik, hogy a szerb csapatok járványokat hárcolnak be az országba, mert csak olyan csapatok fognak érkezni, amelyek teljesen egészségesek. Még vagyok győződve, hogy a görög nép belenyugszik az elkerülhetetlenbe és el fogja vésni a köllmetlenségeket. Nem fog megfélekedni arról, amit a védőhatalmaknak köszönhet és ezért hisszük, hogy Görögország szimpátiája teljesen az entente oldalán, marad.

A német tüzérség fölénye.

Bern, április 22. A „Temps“ szalonikii tudósítója jelenti: A Gevghele-Dojrán között folyó tüzérségi párbaj ma újra nagy hevességgel indult meg. Nagy francia repülőraj erős légi támadást intézett Pardovica vidékén. Macsikovo környékén a német tüzérség tegnap erősen dolgozott csapataink ellen. (A jelentés többi részletét a cenzura törölte. Nem valószínű, hogy a „Temps“ tudósítója a francia csapatokra előnyös hírt jelenthetett lapjának.)

Olasz erőszakosság Epiruszban.

Athén. Az olaszok az északepiruszi határon Tepeláni kerületben elfogtak egy görög tiszti járót, amelyet először azzal hívtak meg, hogy katonai kérdésekben akarnak tanácskozni, akik tehát gyanútlanul léptek át a határt. Az olaszok jóvalatlan eljárása nagy felháborodást keltett. A görög kormány Rómában tiltakozott az olaszok ezen botrányos eljárása ellen.

Görög tiltakozás Kréta blokádjá miatt.

Athén (Elkésze érkezett.) A görög kormány irásbeli tiltakozást nyújtott át a szövetségesek képviselőinek, az entente nek Kréta szigetén a Suda-öböl elzárása ügyében. A jegyzék igen erőteljes hangra és utal arra a helyzetre, melyet az entente erőszakos eljárásainak sorozatával Görögországban alkövetett.

Magyar operettírók külföldi jövedelme.

— Magyar zeneszerzők sikerei Amerikában. —

Budapest, április 22.

A magyar operett — ebben a szakmában világszerte a legjobb — saját hazájában nem tud sokat keresni. Az ország kicsiny, városának csak egy kimondott operett színháza van. De az ország kicsiségén túlnőtt a magyar termelés jöhira. A külföld meghódítása ezen a téren is magyaros tüzrel és erővel történt. A sort csak néhány éve nyitotta meg a Bob herceg, amelyet, mint magyar különlegességet, Bécsben mutatott be a Raimund-színház magyar származású igazgatója, Karczag Vilmos. Most, rövid évek múltán, a magyar operett a színházi piac víta nélkül legelső minőségű árucikke a világon.

A Bob herceg után a Tatarjárás jutott el külföldre: Bécsbe, Berlinbe, Kopenhágába, sőt Lyonba is. A sort a Táncos huszárok folytatta, Tilos a csók, Vincze Zsigmondné operettje már Olaszországba is kivándorolt, Buttykay Akos Csibőss királyja pedig Amerikában csinál még ma is telt házakat. Ide került a tengeren túlra a Nem tudomka is, majd a Kis gróf, a Katona dolog, a Kis király.

Ez a sok külföldi bemutatás azonban még nem volt az igazi világsiker. Az első döntő nagy győzelem a Leányvásár külföldi karrierje volt Márton Miksa dr. színházi ügynöksége szervezte est a diadalutát, amely egyébként farsang módjára bukással kezdődött. Berlinben a magyar származású Pálfi Viktor mutatta be a Neues Operettentheaterben, ahol a darab — mi türes tagadás — megbukott.

Ennek ellenére a néhai angol színházban, Edwards, bemutatta a londoni Daly-színházban. Itt az operett óriási sikert aratott. A két főszerepet Petrás Sári és Gertie Millar játszották a Jacobi-operett egymásután négy-százszor került színre. Ezzel a darab világhírre kezdődött. Mindentűt játszották széles e világon, különösen nagy sikere volt az ausztráliai Sydneyben és az Indiákon is népszerű darab volt.

Még érdekesebb a Szibill páratlan világsikere, amely a dollárok és penétek millióit forgatja meg és boldogulását a háború sem tudja megakadályozni. A darabnak orosz a tárgya. Londoni bemutatója 1914. szeptemberére volt kitéve a Daly-s-ben és beiga bemutatása 1914. október 1-re a brüsszeli Olerget-színházban. Kevésse e határnapok előtt tört ki a világháború. Mint pikantériát elmondhatjuk, hogy a londi színház részvénytársasági igazgatósága fiést tartott, vajon színház-e a háború dacára az ellenséges magyar szerzők darabját. Az ülés öt szóval három ellen úgy döntött, hogy a Szibill, azaz Sybil, bemutatóját háború utánra halasztják. Bécsben viszont épen azért nem adták elő a Szibillt, mert szerzői oroszok. De színpad kerület a pompás operett Spanyolországban, ahol Madridban száznál több, Barcelonában ötven előadást ért meg és eljutott északra is. Stockholmba, Kopenhágába, végül ne grög a tengeren túlra is: január másodikán mutatnak

be Atlanti-Cityben és azóta Newyorkba a Knickerbochers színház játsza.

Itt azután képet adhatunk arról is, mit jövedelmezett egy sikeres operett külföldi pályafutása a magyar szerzőknek. A magyar, német és osztrák színpadok az ügynök útján a teljes bevétel nyolc-tíz százalékát fizetik. De viszont a magyar szerzők viselik a fordítás költségeit. Angliában is százalékot fizetnek néhol, de sokkal gyakoribb a heti fix összeg randására.

Szibill akkora siker Newyorkban, hogy hetenként nem néztek, hanem tízszer játszottak, tudniillik három délutáni előadást is adnak. A Szibill newyorki színházi kasszájánál, a dollár mai árfolyamát számítva, 128.000 korona a heti jövedelem, tehát két havonta egymillió korona. A magyar szerzők jövedelme ebből hetenként fix ezer korona. Jacobi Viktort illeti ebből háromezer korona, Bródy Miksát ezertötíz, Martos Ferencet ezertötíz. —annyi jut minden héten csak a newyorki előadásból a magyaroknak. Azaz, hogy csak júna. Mert a pénzt a londoni Chappel-cég szedi be, amely Marton Sándor megbízásából még a háború előtt megkötötte a szerződést az amerikaiakkal. Chappel pedig az angol háborús törvény miatt nem küldött pénzt magyaroknak. De viszont semleges uton történt érintkezés az angol és magyar ügynökség között és Chappel szavatosságot vállalt, hogy a békekötés napján az összegben az egész jövedelmet megteríti.

H I R E K

Frigyes főherceg az Isonzo hőseiről.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 22.

Berlin. A Lokalanzeiger hadi tudósítója, König Frigyes beszélgetést folytatott Frigyes főherceggel, a monarchia generalisszimuszával, aki mindenekelőtt megdicsérte Königt „Isonzo harok“ című könyvéért.

— Igazán megelégedésemre szolgál — mondotta a főherceg — hogy könyvében oly kitűnően kiemelte, hogy mit cselekedtek hős katonáink az Isonzonál. Ezeket a hadi tényeket nem lehet eléggé elismerni.

Ezután a montenegrói harcokról a következőket mondotta Frigyes főherceg:

— Ez a téli hadjárat a montenegrói hegyek között szintén egyike volt a legnehezebbeknek. A Lovcsen el foglaltása olyan fegyvertény, amelyre igazán büszke lehet a monarchia minden katonája, mert ez egy olyan siker volt, amelynek elérését mindig lehetetlennek tartották. Ezután a német birodalmi kancellárt is méltatta beszédében. Ez a beszéd kétségkívül emelni fogja azt a bizalmat, amelyet a német nép táplál szövetségesei között.

Végül a fenség a verduni harcok győzelmes kimenetelében való hitét hangoztatta.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a husvéti kettős ünnep után szerdán, április 26-án reggel jelenik meg.

— A miniszterelnök és a külügyminiszter kitüntetése. Budapest-ről jelentik: A hivatalos lap nelnapi száma közli, hogy a király Burian Istvan bárónak, a császári és királyi ház és a külügyek miniszterének, továbbá Tisza Istvan gróf miniszterelnöknek az I. osztályú polgári hadi-ermet ajándékozta.

— A királyi tanfelügyelő egy második polgári leányiskolát kér a várostól. Kehrer Károly királyi tanfelügyelő átirat Varjassy Lajos polgármesterhez és felhívja a figyelmét a polgári leányiskola túlszűfoltására. Arra kéri a polgármestert, hogy tegye megfontolás tárgyává egy második polgári leányiskola létesítésének kérdését. A tanács foglalkozott ma ezzel az ügygyel és az az egyetemes vélemény alakult ki, hogy a polgári iskolák államosításával lehet csak a bajokon segíteni. A tanfelügyelő átiratát kiadták az iskolásoknak, hogy mondjon véleményt.

— Telefonösszeköttetés Temesvárral. A postafőnökség értesíti mindazon aradi távbeszélő előfizetőit, kik a temesvármegyei törvényhatósági hálózat előfizetői is, hogy az újabb megnyitott távbeszélő forgalom következtében Temesvár és Temesvármegye előfizetőivel ezentúl távbeszélgetéseket akadálytalanul valthattak.

— Triesztben tervezik jövő közgyűléstüket az olasz tanítók. Budapestről telefonálta tudósítónk: Luganóból jelentik: Az olasz tanítók szövetsége tegnap tartotta kongresszusát, amelyen igen mulatságos határozatot hoztak. Elhatározták ugyanis, hogy a jövő kongresszust Triesztben fogják megtartani.

— Halálozás. Márai Hermin, Márai Mátyás aradi polgári iskolai tanár, leánya, a hó 21-én délután 36 éves korában 15 évi hosszúságú szenvedés után elhunyt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése április 23-án délután négy órakor lesz a Teleki-utca 19. számú házból.

Mátyók Pálné, Grill Róza a hó 21-én délután, 70 éves korában elhunyt. Temetése 23-án délután 3 órakor lesz a Vecsey-utca 3. számú házból.

— Az új időszámítás és a város világitása. A közep-európai új időszámítás busította ma a tanácsot. A kormány elrendelte az órák előre rúkkoltatását április utolsó napján és a tanács szeretné ezt az állapotot gázmegtakarítás révén gyümölcsösíteni. A világitási naptár betartása mellett a világitási vállalatnak lenne haszna a tanács számítása szerint, mert például azokat a lámpákat, amelyeket csak éjjel tizenegy óráig kell égetni, már este tíz órakor eloltják az új időbeosztás szerint. A kérdés tanulmányozását rábízta a világitási bizottságra azzal a direktívával, hogy olyan naptárt készítsen, amely az új helyzet hasznosítását teszi lehetővé. Minthogy a színház a nyári szezon alatt valószínűleg csak este kilenc órakor kezd meg az előadásokat a színházban és ezek éjjeli felé érnek véget, a tanács kimondta, hogy a színház környékét az előadások végéig világítani kell.

— A keményszivű miniszterrel a jó lelki törvényhatóságokhoz. A tanács ma tartott ülésében foglalkozott a belügyminiszternek nagy szomorúságot okozó a leiratával, amellyel 245 városi alalmazottól megtagadta a háborús drágasági pótlékot. A tanács utasította Kúenyi János főszámvévőt, hogy tegyen előterjesztést, mekkora összegre lenne szüksége a törvényhatóságnak és honnan vehetné a pénzt ahhoz, hogy a legkisebb jövedelmű alkalmazottakat drágasági pótlékban részesíthesse.

— Elhunyt író. Budapestről jelenti telefonon tudósítónk: Malonyai Dezso író, a Budapesti Hírlap belső munkatársa ma este ötven éves korában hirtelen meghalt.

— Aradiak az orosz fronton. Érdekesebben írja le az északi harctéren küzdő aradi katonák életét egy tiszt, aki szabadságáról nemrég tért vissza a frontra:

— A háborús zaj olyan megszokott — írja — hogy csak most jövök rá, hogy ez az, ami nekem otthon hiányzott, hogy ezért nem éreztem jól magamat az első napokban. Soha ilyen nagy nem volt még a századom, de nem is tartottunk ilyen nagy kiterjedésű vonalát, mint a moszoni. Egy domb tetejéről húzódik le egy völgyön keresztül, amelyet elmoszáródott partok szel át, azután egy másik dombra kuszik fel. Olyan az állás, mint egy alió U betű. Ebből látható az is, hogy a két szárnyon ugyan szépen és jól van kiépítve, száraz és megbízható, míg a közepe, amely a völgybe ér nedves, sáros, dacára annak, hogy hid, palló meg minden praktikus dolog van kiépítve benne, de a víz a mellvéden szivárog fel és ez nem egyszer dőlt be. A keletkezett lyukat homokzsákokkal raktuk be hirtelen, mert különben minden muszka odalött volna s olyankor a golyók behatólnak állásainkba, minden közlekedést megakadályoznak és sebeülést is okozhatnak. Természetes: így leírva sokkal komolyabbnak látszik, mint a valóság, mert ha ilyesmi történik, akkor egy-két parancsszó, tíz-husz káromkodás: és a dolog reudben van, folyik tovább a rendes élet. Nappal sütkérezünk a napon, gyönyörködünk a repülőgépekben; drukkoluak, hogy lelővik-e a miéket; imádkozunk, hogy az orosz bukfenecczen lefelé és elbújunk, ha rajjön a muszkára a düh és nehéz gránátokat küld hozzánk vízbe. Éjjel mindenki vigyáz, les s így csakhamar itt van a reggel. Exponált helyünkönél fogva csak este felé jön a konyha, úgy, hogy nyolc órakor este ebédelek; vacsorámat pedig másnap délelben eszem. — Most is végigjártam a rajvonalat (éjjel van.) Mind egyik katonám a lőrésen néz ki az éjszakába és ugyszólván kivétel nélkül dudolnak, nótáznak. Én is jókedvűen füttyölve zárom leveleimet, arra gondolva, hogy lesz ez még másképp is.

— Piros tojás nélkül. Husvét ünnepe valaminek híjjával van ma. Nem azoknak az embereknek, akik a fronton, messze idegen földön harcolnak. Háborús husvétot nem ideén élünk meg először és már méla megnyugvással, türelemmel várjuk: mikor lesz olyan ünnepünk, amelyen együtt mosolygunk velük, a messzire szakadtakkal. A piros tojás az, ami nélkül nem volt husvét eddig. A háború nagy, mindent összemorzsoló kezét rátette a szép himesre festett, illően keményre főzött tojásokra és a vaskéz alatt összetörték a tojások. A husvéthéttől lecsoló legények (ha ugyan vannak még ilyenek idehaza) nem kapnak piros tojást ajándékba. A cukrászok ugyan az újévi malac helyébe sültöt mámalacok anyagából: szép barna égett cukormasszából kagyatlenül nagy tojásokat gyúrtak, ki is elfratták azokat mindentől virággal, lombbal, díszel, de a husvéti tradíciók őrzői csak azt mondják erre: mégis más az igazi piros tojás, mint az ilyen cukroól, seiyemből, vagy papírból gyártott.

— Eljegyzését Kádár Mózes rajzoló „Az Est” tisztviselője a hó 24-én tartja Schmidt Ilonkával Brádról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Leikészválasztás. A muszkai görögkeleti hitközség leikésze Popeszkú György több mint negyven évi szolgálat után nyugatombavonult. Az állást április 16-án töltötték be választás útján. Nyolc pályázó közül szótöbbséggel Popovits Valér zámánadási gör. kel. leikészt választották meg.

— Husvétí vásár. A város területén asztala, a piac. Itt látszik meg, hogy milyen a hatvan ezer fejtű óriás egézségi állapota, kedve, anyagi ereje. Ha a város nem éhes, ha tíres a zsebek többsége: a piac kínosai és eszbitó portékái alig-alig bolygatottan kerülnek vissza a zsákokba, ládába, kosarakba. És ha éhes: akkor már kora reggel letarolt, hulladékokkal teleszort piszkos asztaltmező beszél arról, hogy itt piac volt. Husvétta ebből a jóslási módból megállapítható, hogy Aradnak kitűnő az étvágya és sok a pénze. Mindent, de mindent megvettek a mai piacon, ahol a gondos háziasszonyok az ünnepi ebédek alkatrészeit igyekeztek beszerezni. Még a zöldéges kofák is üres kosárral mentek haza. Megvették a leg-híványabb répát paszternákot is. Na mindent milyen áron! — Hija persze a hadseregszállítóknak van pénzük — sóhajtja erre mélabusan az olvasó. A piaci nagyhatalmak azonban más véleményen vannak. „Ne tessék ám azt gondolni — mondja a hentes, a mészáros, a zöldéges, csirkekofa — hogy a gazdag nagyságát vesznek meg minden áron mindent. De hogy is kérem. Az egyszerű népekkel nem lehet ilyenkor ünnep napján birni: sütnék-lőznék és hus, baromfi, kalács kell, muszáj, hogy legyen, akármitbe kerül.”

— Unitárius istentisztelet Aradon. Az aradi és aradvidéki unitárius egyházközség június 24-én délelőtt 11 órától kezdődőleg az evangélikus templomban ünnepi istentiszteletet tart a feltámadás emlékére. Az istentiszteleten Jozan Miklós budapesti nagyhirű főpap főközreműködni és urvacsoara osztás is lesz. Az istentiszteleten vallás felekezeti különbség nélkül mindenki részt vehet.

— Az aradi zsidó szent egyület (Cneva Kadisa) vasárnap április 23-án délelőtt tíz órakor tartja a hitközség tanácstermében tisztújító közgyűlést, a meiyen az egyesület elnöki székét töltik be. Az elnöki állásra az egyesület tagjai előreláthatóan a ragaszkodás megformái között fogják Weisz Dávidot, az egyesület eddigi alelnökét megválasztani, akit purián egyénisége, a hitközségi életben kifejtett eddigi buzgó tevékenysége és az öt városzerle környező becsütés egytormán méltóvá tesznek erre a megtiszteltetésre.

— A városi liszt árusítása. Holnaptól kezdve már a lisztkereskedők is árusíthatnak lisztet. A tanács ma jóváhagyta a rendőrség által készített elosztási tervezetet, amelyben meg van állapítva, hogy minden egyes kereskedőnek a forgalmához képest hány zsák lisztre van igénye hetenkint. A tanács megvonta az árusítási engedélyt Bildauer Ignácól, mert a maximális arulépése miatt megbüntették, továbbá a Lévai és Stern cégtől, mert csak liszteladási irodájuk van, de raktárt sohasem tartottak. A városi lisztközpont két hétalatt 7000 korona tiszta hasznot mutatott ki.

— Gazdát cserélt aradi ingatlanok. Koczka Mináiy és neje eladták az aradi 6704 sz. telekjegyzőkönyvben felvett Ilona-utca 2. sz. házat 8400 koronáért Jung Rezsőnek. — Darányi János eladta az aradi 4077 sz. telekjegyzőkönyvben felvett Simonyi-utca 2. számú házat 35.000 koronáért Kutányi Ferenc és nejének. — A Viktória Takarékos és Hitelintézet eladta az aradi 5781 sz. telekjegyzőkönyvben felvett Erzsébet-utca 9. b sz. házat 27.000 koronáért Fehér Imre és nejének. — Ozy. Jeney Lajosné eladta az aradi 6623 sz. telekjegyzőkönyvben felvett gróf Apponyi Albert ut 7. sz. házból az öt illelő egyhatod részet Radó Gyulánának 12.000 koronáért.

— Adományok. Ujabb a következő adományok folytak be az Aradvárosi vöröskereszt együlethez: Aradi polgári tatarékpénztár Rt. 200 korona, Weisz Lajos — havi rendszeres adománya 5 korona, Aknay Andor Műter Lajos ravatalára szánt koszoru megváltásaként 10 korona, Rámer Istvánné Arad-Gáj — havi rendszeres adománya 10 korona, Az aradi egyesült dalárdák és műkedvelők 1915. október 17-iki jótékonycélú előadásuk tiszta bevétele 191 korona 08 fillér, Csiky Odón dr. — havi rendszeres adománya 20 korona, özv. Fábian Lászlóné adománya 30 korona, Orosz foglyok adománya Arad, 60 korona, Tisza Mór dr. és neje, Jutász Arpad ravatalára szánt koszoru megváltásaként 20 korona, Arad-csanádi gazdasági tatarékpénztár Rtg. adománya 500 korona, gróf Károlyi Gyuláné adománya 1000 korona, a Ferenc-téri sebesült katonák műkedvelői előadásának tiszta jövedelére 106 korona, Borosbesz és vidéke fogyasztási és érdekesítő szövetkezet adománya 50 korona, Funkelstein József, Ador Imre dr. ravatalára szánt koszoru megváltásaként 20 korona, Berta Thuzs — szakértői díj fejében 5 korona, és Unger Mór zenetanár növendékei által 1916. április hó 2-án, rendezett koncert tiszta jövedelem 1,132 korona, Grallert Rezső a sebesült katonák huvelyjára 20 korona, mely nemesszívű adományért ezúton mond hálás köszönetet Vasárhalmi Janka pinókzó és Hász Erzsébet alelnöknek.

— Az aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje május hó 1-től. A jelenleg érvényben álló menetrend az összes vonalakon továbbra is változatlanul érvényben marad; ezen vonatokon kívül azonban közlekedni fognak még az alábbi vonatok: Arad—szegedi vonalon: Gyorsmotoros vonat ind. Aradról d. e. 11 óra 48 p. érke. Szegedre d. u. 2 óra 42 p. Mot. vonat ind. Aradról d. u. 2 óra 25 p. érke. Szegedre este 6 óra 30 p. Gyorsmotoros vonat ind. Szegedről d. u. 12 óra 36 p. érke. Aradra 3 óra 37 p. mot. vonat ind. Szegedről reggel 6 óra 10 p. érke. Aradra 10 óra 10 p.; mot. vonat ind. Aradról esti 7 óra 16 p. érke. Battonyára 8 óra 19 p.; mot. vonat ind. Battonyáról esti 8 óra 38 p. érke. Aradra 9 óra 24 p. Arad—brádi vonalon: Gyorsmotor ind. Aradról reggel 6 óra 10 percekor, érke. Honcztőre 8 óra 57 p. Gyorsmotor ind. Honcztőről d. u. 4 óra 7 p. érke. Aradra 6 óra 53 p. Ujszentanna—kötégházai vonalon: Az Aradról d. u. 5 óra 30 p. induló és jelenleg csak Ujszentannáig közlekedő motoros vonat Kisjenőig fog közlekedni, érke. Kisjenőre esti 6 óra 49 p. mot. vonat ind. Kisjenőről este 7 óra 15 p. Ujszentannára érkezik 7 óra 53 p. és csatlakozik az Aradra esti 8 óra 43 p. érkező személyvonathoz: Borosbesz—menyházai vonalon: F. év július 1-től augusztus 31-ig mot. vonat ind. Menyházáról reggel 5 óra 12 p. érke. Borosbeszbe 6 óra 15 p. csatlakozik az Aradra d. e. 10 órakor érkező személyvonathoz; mot. vonat ind. Borosbeszbe esti 6 óra 35 p. érke. Menyházára 7 óra 42 p. és a vonat csatlakozik Borosbeszben az Aradról d. u. 3 órakor induló motorosvonathoz.

— Izr. istentisztelet. A templomi ekljáráság közölni teszi, hogy a paszachi záró istentisztelet a következő sorrendben tartatnak meg. Vasárnap t. hó 23-án és hétfőn 24-én este kezdés félhét órakor, folyó hó 24-én d. e. félhét órakor, kedden folyó hó 25-én két ízben tartatik Mázkir a reggel félhét és a délelőtt félhét órakor kezdődő istentisztelet keretében. Ez utóbbi alkalommal hátszónoklással egybe-

— Az Arad-Hegyaljai Mótóros Vasut május hó elsejétől ismét megegyeztetett összes vonalain a következő személyvonatok számát és pedig: Aradról indul Gyorokon át Pankotára és Mária-radnára reggel 5 óra 30 percekor, reggel 7 óra 40 percekor, délelőtt 10 óra 30 percekor, délután 12 óra 50 percekor, délután 2 óra 35 percekor, délután 5 órakor, este 6 óra 30 percekor. Aradról indul Gyorokig este 7 óra 50 percekor. Pankotáról indul Gyorokon át Arad és Mária-radnára reggel 5 óra 20 percekor, reggel 7 óra 30 percekor, délelőtt 10 óra 20 percekor, délután 12 óra 40 percekor, délután 2 óra 30 percekor, 4 óra 55 percekor, este 6 óra 50 percekor. Mária-radnáról indul Gyorokon át Aradra és Pankotára reggel 5 óra 40 percekor, reggel 7 óra 50 percekor, délelőtt 10 óra 40 percekor, délután 1 óra 10 percekor, délután 2 óra 55 percekor, délután 5 óra 18 percekor, este 6 óra 50 percekor. Gyorokból minden szombaton és a világi és pankoti országos vásárok napjain Pankotára indul: reggel 4 óra 32 percekor, továbbá minden szombaton és a lippei és máriaradnai országos vásárok napjain Mária-radnára indul reggel 4 óra 32 percekor.

— Dr. Tuszkai, Marienbad tisztgáttal tudatja, hogy Marienbadban lakást változtatott. Új orvosi rendelő helyiségének címe „Auge Gottes“ Kaiser-Strasse, — Hotel Egerländer mellett.

— Értesítés. Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy kényelmesen berendezett női és férfi hideg-gyógyfürdőm megnyitottam. Elsőrendű masszírozónó, ki a női gyógyot vezeti. Női osztály reggel 7—12-ig, d. u. 2—5-ig, a férfi osztály reggel 6 órától estől 7 óráig a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Külön, berendezett kitűnő hatású orosz gőzfürdő. Ezenkívül még kádfürdővel is rendelkezem. A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve, maradtam kiváló tisztelhetei Porch Károly, hidegvíz-gyógyfürdő Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz. 2100

— Engel keresk. szaktanfolyama. (Lázár Vilmos-utca 2.) Könyvelés, gyorsírás, gépírás, levelezés, stb. Alapos gyakorlati oktatás. Díjtalan állás közvetítés. Telefon 1046. 2141.

— Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban. Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyulszőr kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweis harsnya 250 korona, gyermek patent és órna harsnyák 150 koronától 3 koronáig. Megérkeztek a gyönyörű matróz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem anyó 9 korona. Fischer Nagy Áruház. 271

— A szőlősgazdáknak a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, aratók, Peronoszpórral permetezik a szőlőket és a gyümölcsöket. Utaink lapunk mai hirdetésére. 2052

— Legrégibb és legmegbízhatóbb Aradon a Messenger boy vállalat Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. 2140

— Harsnyákat, tolelt szappanokat, keféket, érzényeket, reticülöket, dohánytárcákat, kiváló minőségben árusít Grünwald és Moskovitz cég Aradon, József főherceg-ut 1. szám alatt (Városházával szemben). 2025

— Egy egész antikváriumot sikerült jutányosan megvennem, s így abban a kelemes helyzetben vagyok ezen tárgyakat u. m. régi porcellánok, üvegcséket, kópák, fataragványok, pipák stb. nagyon olcsón továbbítani. Ugyancsak veszek és cserélek ilyenféle tárgyakat, melyek megtekinthetők: Fischer Mór, üveg, porcellán, disznó- és kékkeresztes üzlétekben Arad, Andrássy-tér 25. Városi és megyei telefon sz. 508. 2000

— Csomagoló papírok nagyban Kerpel. 241

— Gyermek-kocsi, gyermek-székek csakis Fischer nagyáruházban 10 koronától 150 koronáig.

— Ujleti könyvek, u. m. strazzák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpel. 247

TÁRSASÁGOK.

(A civil-foglalkozás.) Francia anekdóta a mint ilyen, kitűnően jellemzi a francia egészségügyi viszonyokat.

A szegény piou-piou (vagy, ha úgy tetszik: poilou) Verdun-nél megsebesült. Sebe ugyan nem volt valami súlyos, de hát szegény kórházba került s egy ezredorvos volt a kezelő. Felismerés hosszadalmasoknak lennünk: a piou-piou két hét múlva menthetően volt. Az ezredorvos részvétellel nézte a szegény fiút s mint egy óvadótól marcangolva szól hozzát:

— Fiam ... valamennyien emberek ... vagyunk... halandók... szóval... ha volna valami kívánságod...

A szegény sebesült kinyitotta szavazó szemeit, tétován bámult a levegőbe, szíven bizonytalan hangon szólalt fel:

— Nem... nekem már semmi kívánságom nincs... Mit is akarhatnék én má... Uram, ha megengedné, volna egy kérdésem...

— Csak kérdésem egész bátran fiam!

— Hát ha megengedné... mondja ezredorvos ur, tulajdonképen mi maga — kívánság?

(A beismerés vallomása.) Szimpla lopási ügyet tárgyaltak az aradi járásbírószágon. Egy 12 éves fiú 60 koronát lopott gazdájától. A pénzről anyja 40 koronát elvett annak, hogy ha rájönnek a dologra, visszaadja a pénzt. A lopás kiderült s az anyja és fia orgazdasággal, illetve lopással vádolva álltak az aradi járásbírószágon előtt. Mind a ketten tagadtak. Kihallgatják azonban a nyomozó csendőrt, aki elmondja, hogy előtte a fia beismer mindent.

— Így volt? — kérde a bíró a fiutól.

— Igen!

— Hát te loptad el a pénzt?

— Igen!

— És az anyának adtál belőle 40 koronát?

— Igen!

A bíró most már az asszonyhoz fordul, de az még mindig tagad.

— Itt vakuljak meg bíró ur, ha csak színtet látam a pénznek!

— Ne legyen olyan megátalkodott — próbálja kaptatolni a bíró — látja, hogy a fia már beismer mindent! Enyhébb büntetést kap, ha főszelemes vallomást tesz.

Az asszony tovább hangosítja ártatlanságát, egyszerre azonban mellője sompolyog a fia s kezd a szoknyáját húzni.

— Lássá jó asszony — mondja a bíró — már a fia is szólni akar magának, már ő is mondja magának, hogy tegyen vallomást. Ugy-e fiam? Na mondd meg szépen, mit akartál mondani?

— Azt — mondja a fia ptyeregve általános derülttség közepette — hogy kérem szépen én — ki akarok menni!

(A kik egy évvel tiatalabbak.) A párisi Figaronak nagy élesszemű, jó megfigyelő tehetségű munkatársai lehetnek. Olyasmire jöttek most rá, amire eddig semmiféle hatóság Franciaországban. A Figaro munkatársa hosszabb cikkben foglalkodik a gyakori sorozásokkal. Részlet optimizmusa dacára sem látja a helyzetet valami kitűnőnek s megemlékezik azokról az apró fogásokról is, amelyekkel a hazafias és harci vagytól égő franciák katonai kötelességük teljesítésére a leggyakrabban szabadulnak.

Megállapítja például, hogy egyetlenegy francia sincs, aki — december 31-én született volna. A dolog magyarázata pedig az, hogy a gondos francia apák már előre gondoltak a jövőre s egy nappal később, január 1-én anyakönyveltették fiaikat — hogy amán majd egy évvel később kerüljenek sorozásra.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Husvétli novella. Kedves jó uram, nem tudjuk: olvasott-e ön arról, hogy 1914. július 28. óta háboru van, jelenleg a negyedik hadikölcsönt jegyzik, az olaszok a Col di Lana dűcsára telepedtek, az orosz repülőgépek bombás látogatással tisztázták meg Szófiát, egyebek közt papirhiány is van. Mert ha mindezekről tudomást vett, vajjon hogyan gondolja mégis azt, eszerháromszáz nyomtatott sorra terjedő novelláját a husvétli számban kiadjuk. Ó kérem szépen: régen volt az, amikor a husvétli számat külön teherkocsi szállította házhoz és negyvenhat novella, ötszázhárom vers, féltucat kép számolt be Ida és Oskar, Pál és Virginia, Miska és Marcsa szerelméről. Most háboru van és a háboruban annyi esemény, háboru van és a háboruban olyan sokkal kevesebb papír, hogy önt, aki most harminchárom félvét irt tele Aladár és Renée megkapó szerelmi vergődéseivel, fel kellene jelenteni a papírközpontnál mint papírteljesítőt.

Dr. Gy. N. Kivánságát részben teljesítettük, Kárpáti vész. A verset sajnálatunkra nem közölhetjük.

Köszönetnyilvánítók. Újból kénytelenek vagyunk megizenni, hogy nem adhatunk helyet hiszen felsorolt apróbb-nagyobb adományokért való köszönetmondásnak.

Vár. 1.) Petrogradban, 2.) Mintán ellenséges külföldre levelet nem szállít a posta, csak a hadifoglyok részére szánt levelezőlapot tessék használni. 3.) Lehet németül is, de jobb franciául.

St. K. Pécska. Az utolsó sorsolási jegyzék szerint nem nyertek.

Felház. Bármilyen megható is az érzés, amely a néhány rímes sorból szól, a verset nem találjuk közlésre alkalmasnak és visszaküldjük.

Tanács. Mindaddig azt hittük, hogy azok az időről-időre megjelenő izenetek, amelyekben Havasi ibolyának és Alföldi gyopárnak tanácsot adnak: a fess tüzerfőhadnagyot válasza-e, vagy a dugzagdag kefégyarost, esetleg a melancholikus poétát, — azt hittük, hogy ezek az izenetek szerkesztőségi költemények. Nagyon meglepett, hogy valósággal akad teljes névaláírással (ámbar lehet, hogy a név költött?) bátor fiatal hölgy, aki megkérdezi: „Adjanak tanácsot a szerkesztő urak: menjek-e férjhez egy idáig untauglich, jól kereső idősebb urhoz, vagy várjam meg, amíg vége lesz a háborúnak és hazajön a frontról az ideálom, aki fiatal és a polgári életben szerény állása van.” Hát kérem szépen erre nehéz tanáccsal szolgálni. Sok bölcselkedés után kisütöttük: legjobb, ha megvárja, amíg vége lesz a háborúnak és a fiatal ur hazajön. Akkor talán könnyebb lesz a választás.

D. D. D. Nem jelent meg és nem is jelenik meg egyhamar nyomtatásban.

Előfizető leánya. A sózott hal főzési-sütési receptjeihez (szégyenkezve valljuk be) nem értünk.

Helyesírás. „Kabarett” ezt a szót semmiféle helyesírás és nyelv nem ismeri. Van cabaret, vagy ha úgy tetszik kabaret, magyarul: kabaré, de „kabarett” sehol a föld kerekén. A fogadást tehát ön nyerte meg.

K. S. 150. Erről a korosztályról még nem jelentek meg az önkéntességi jogosultságot meghatározó rendeletek és így határozottat nem tudunk mondani, de az 1898-as évfolyamnál tett rendelkezések szerint az említett képesség nem elegendő az önkéntességhez.

H. A., S. Gy. Sorsjegyeik nem nyertek,

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Szőlőgazdák figyelmébe.

Csáta, április 23.

Most, amikor az április 11. és 12-iki fagyok a szép termést ígérő szőlőket az Aradhegyalján és vidékén megkínosták, egynemely tennivalókra hívjuk fel a gazdaközönség figyelmét.

A fűrügyek mellett levő ugyanezerrel mellék-rügyek termést nem hoznak. Azokban a szőlőkben, ahol a fagy következtében a már előtört termőhajtások megsemmisültek, legközelebbi teendők lennének:

1.) Eltávolítani az elfagyott szőlővesszőt (karikát) úgy, hogy ezen szőlővessző legalsó levő, még talán ki nem tört rügyek meghagyandók (2—3 rügy); a szőlővessző csak akkor hagyandó meg, ha azon két-három erőteljes, ép hajtás maradt.

2.) Eltávolítandók a befagyott 3—4 éves cseppek is.

Mind ez a munka a fagy után 8—10 nap múlva elvégzendő. Ekkorára már szembeszökően láthatóvá válik, melyek azok a rügyek, amelyekből termésre számíthatunk.

3.) A válogatás majdan igen nagy gondná válna, hogy a tőkén csak a szükséges hajtások maradjanak meg.

Nem szükséges talán hangsúlyoznom, hogy a fagy által megnyomított szőlő még fokozottabb gondozást igényel. Az ilyen tőke egy beteg növény, amely csak úgy tartható fenn továbbra is, ha gyöngéd ápolásban részesül.

Aktuálisnak látszik egynemely dolgot a bekövetkezendő permetezésről elmondani. Ismert dolog, hogy a horribilis magas rézgálic árak miatt igen sok szőlőgazda rézgálic szükségletét a kereskedelem útján beszerezni nem képes. A rézgálic árának felverésében versenyző (és sikeresen versenyző) kereskedelemmel a szőlőgazda nem versenyezhet, vagy legalább nem szabad versenyeznie.

Ismert dolog, hogy a kormány mindent elkövet, hogy a rézgálic szükségletet előtorontsa. Ezen fáradozás sikerrel is jár, amennyiben az első és második permetezéshez szükséges anyag máris rendelkezésre áll, illetve rövid időn belül kiosztásra kerül. A kiosztás körül kell a közigazgatási hatóságnak a legrigorózusabb lelkismeretességgel eljárni, hogy a holdankénti mennyiséget minden arra jogosított termelő megkaphassa. Megkaphasson annyit, amennyi jogosan neki jár, de sem többet, sem kevesebbet. A szőlőgazdák tömörüljenek és igaz jogukat védjék meg, de nem frázisokkal és hangos jelszavakkal, hanem tettekkel. Ellenőrizték a kiosztást.

Felhívom a gazdaközönség figyelmét a különböző nagy hangon hirdetett permetező anyagra. Ne üljenek fel ezeknek a hangzatos hirdetéseknek. Kipróbáltan, biztosan ható szer a peronospora ellen egyedül a tiszta rézgálic és a tisztított Perocid. Minden más humbug és csak arra való, hogy a járatlan, jobiszemű gazdát a jégre vigye.

Ha valaki nem juthat rézgálichoz, vagy biztos Perocidhoz, akkor inkább ne permetezzen, mert így legalább az anyag és munkára fordított kiadásai nem lesznek kidobva.

Varga Zsigmond.

m. kir. vincellériskolai igazgató.

— A Magyar teleptető és parcellázó bank részvénytársaság folyó hó 20-án tartotta Nagy Ferenc dr. v. b. t. t. igazgatósági elnök elnöklésével XI. rendes közgyűlést. Az igazgatósági jelentés szerint, a bank tevékenységének súlypontja a parcellázási üzlettől mezőgazdasági üzemek felé tolódott el. Gond fordított a mezőgazdasági iparágak bevezetésére. Az e téren elért nyereségek, valamint az a részesedés, amelyet a bank a „Kisjenői főhercegi uradalom hasznosbérlete r.-t.” által a katonai kincstártól vállalt vágómarhadepót finanszírozása és kereskedelmi

irányítása fejében magának biztosított, a hasznosbérleti jövedelmek között van kimutatva. A kimutatott nyereségtöbblet jelentékenyen esorbult a szükséges leírások folytán, amelyeknek zöme, mintegy 700.000 korona, a banknak Galiciában és Bukovinában folytatott tevékenysége során előállított kétes követeléseire esik. A bank a földművelésügyi miniszterrel együttesen 800.000 korona alaptőkével megalapította a „Magyar burgonyaipar részvénytársaság-ot”. Ezenkívül résztvett a bank Laender Aladár fatermelő céggel társulva a másfél millió részvénytőkével megalakult a Hazai fatermelő r.-t. alapításában. A közgyűlés az igazgatósági jelentést, az előterjesztett számadásokat és a felügyelő-bizottság jelentését egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényeket megadta és egyhangulag elfogadta az igazgatóság javaslatát az 1.056,528.07 K tiszta nyereség felhasználására vonatkozólag. E szerint elhatározatott, hogy e nyereségből 50,135.55 K a rendes tartalékalap dotálására fordítsassék, K 120,825.82 az igazgatóság alapszabályszerű jutalékára, 50,000 korona az intézet alkalmazottai nyugdíjalapja javára, 50,000 korona pedig az intézet alkalmazottai külön jutalmazására utaltassék ki, továbbá az 5 millió korona alaptőke 10 százalékos kamatozásának megfelelően részvényenként 20 korona, 500,000 korona osztalék kifizetésére fordítsassék, míg a fennmaradó 86,067.20 K új számlára vitessék át. A részvénytársaság 1916. évi május hó 1-től kezdve fog kifizetni. A közgyűlés az igazgatóságba új tagul Neumann Miksa dr., a Magyar Jébközp. Hitelbank igazgatóját választotta meg. A közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy az alaptőke 3 millió koronával 15,000 darab 200 korona n. é. részvény 351.26 koronás árfolyamon való kibocsátása által nyolc millió koronára emeltesse föl.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület április hó 29-én délelőtt 10 órakor Aradon, az egyesület székházának tanácstermében tartja II. igazgató választmányi gyűlését, amelyen tárgyalásra kerülnek: A földművelésügyi miniszter leírata. A hadifogly munkások használatatlanná vált ruha darabjainak beszállítása tárgyában, a gépészek és fűtőknek az idej esélési igényre vonatkozó szabadságotlása tárgyában; a gyümölcsösök létesítésének előmozdítása tárgyában. — Az aradvármegyei szőlő- és szőlőtermesztésügyi Egyesület átirata a folyó évi termés értékesítése és annak forgalomba hozatala tárgyában.

— Rézgálic az aradi szőlőbirtokosoknak. A földművelésügyi miniszter értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy a város részére megrendelt rézgálic rendelkezésre áll. A város kifizeti az anyag árát és a jelentkező szőlőbirtokosok rövidesen megkapják a rézgálicot.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1916. évi április 23-án.

Délután 6 órakor második helyszínnal.

Legénybucsu
operetta.

Ez este 8 órakor második helyszínnel

A) Bűnök.

A) Bűnök.

Mágnás Miska.
operetta.

Kezdeté este 8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

1890. évi parisi világtalálkozás collective
a legnagyobb éremmel kitüntetve.

Allami nagy aranyérem 1906. Diszokmány
1885. Jury tag. 1896. = Fennál 1854. óta.

Első Magyar
Részvénytársaság
Budapest-Kőbánya

Főraktára:

SCHREYER VIKTOR

Arad, Forray-utca 2/E.

Telefon 43. szám.

Allandó raktár hordó és palacksörökben,

ugymint: márciusi, király, udvari (pilseni módra), bajor (sötét á la Spatenbräu), goliáth-maláta (gyógysör), tavaszi részvénytársaság.

Villanyerőre berendezett legújabb mosó és töltő gépekkel.

Naponta friss töltés!

„HUNGARIA”
Aradi Pamutárugyár r.-t. Aradon.

Alaptőke 4.400,000 korona.

Délmagyarország legnagyobb textilipari telepe. Fonó-
dájában, cernázójában, szövődejében, fehérítő-, festő-
kikészítő-telepén állandóan 500 munkást foglalkoztat.
Gyárt: Mindenféle pamutfonalat és szövécernát, nyers-
és appetált mollinókat, kék munkásruhaszövetet, in-
letet mindenféle minőségben. Agy- és fehérneműekre
szolgáló vastag, közép- és finomszálu pamutvaszna-
kat, chiffonokat, köpereket, kanavászt, zefirt, vala-
mint igen finom damastárukat.

Husvét első napján, vasárnap délután négy órakor

Husvét másodnapján, hétfőn délután 4 órakor

B. E. A. C. I.—A. M. T. E. I.

B. E. A. C. I.—A. T. E. I.

Football mérkőzések.

Előzőleg az A.T.H. I. b. és A.M.T.E. I. b. csapatok játszanak.

2137

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Jó idegen forgalmu
vendéglő. Arad, piacterén más
vállalat miatt eladó. Cím a kiadó-
ban. 2184

Egy jóforgalmu
szatócüzletet vagy trafikot át-
vennék. Cím Barcsényi Miklós-
utca 88. sz. 2008

Nagy vevőkörrel
kötő meneteli kávémérés, egybe-
kötve igen erős forgalmu élelmiszer-
üzlettel, fontos családi okokból
átadó. Értekezni lehet Weitzer
János-utca 11. 2108

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett
sárga arany, női fonott karcsatt
péntek este 6—8 óráig Weitzer-
és Verőczy-utca között korzó
oldalán. Becsületos megtaláló Pe-
tőfi-utca 6. II. em. alatt illő ju-
talomban részesül. 2124

**Hastulajdonosok b. figyel-
mébe!**
A közeli májusi negyed alkalmá-
val lakások díjtalan bejelentését
elfogadja a Lakás nyilvántartási
iroda Deák Ferenc-u. 8. Díjazás
csak bérbeadás esetén. 1961

Dombegyháza
Csenád-m.) Fliperger-pusztá
pocokirtót keres. 2090

Szörmek,
rúhaneműek, szőnyegek megóvá-
sára ajánlunk molykeverőket
40 és 60 filléres csomagokban.
Legfinomabb resublimált Naftalin
Kilónként 1 box. 80 fill., Rovar-
pusztító szóró dobozban 20, bádóg
dobozban 80 és 60, üvegekben 80
és 60 fillér. Patschull levelet
kilónként 8.50 K. Földes gyógy-
szertár, Deák Ferenc-utca, Hehs
gyógyszertár, Baithányi-utca. sz.

Menthol sóborszesz.
Tiszta, egészséges, zamatos, erő-
sítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőt-
lenítő és fájdalomnyitító házszer.
Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs
gyógyszertár, Földes gyógyszertár. 12

Fuvarozást
elvéllal Herbstein C. Arpad-
ter 4. Telefon 261. 2071

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserezi; ugyszintén
régiségeket vesz es adó 69:

Losonczy Lajos
órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér
Telefon 964.

Megnyit
a nyiregyházai
krumplicsarnok!

Valódi nyiregyházai burgonya
kapható kizárólag

Spielmann Albertnél
Aradon, Karolina-utca 5. szám alatt,
jobbra az udvarban.

Elárusítás kicsinyben és nagy-
ban a legolcsóbb árban. 2128
Ugyanott vetőburgonya is kapható.

„Matteine“

Poloska és molyirtó vállalat
Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45.

Elvéllal teljes bérházak, szállodák,
intézetek, nagyobb magánlakások
féreg elleni biztosítását csekély
évi bérért. — Poloskák és ezek
petéinek végleges kiirtását egy
évi jótállás mellett. A tisztítandó
szobákból sem a butorzat, sem
semmi más nem távolítottatik el s
így az irtási munkát a háztartás-
ban semmi kárt, vagy zavart nem
okoz! 2811

286—1916. g. sz.

Hirdetmény.

Felhívjuk a marhatartó gazdá-
kat, hogy legelőre bocsájtandó
marhákat, lovakat és juhokat áp-
rilis hó 15-étől kezdve

1. a Belváros, Sarkad, Erzsébet-
város és Ujtelepen lakók a kama-
rási hivatalban a városházán,
2. a Ségá és Gájban lakók a

gáji Állkapitánynál a legelőre való
bocsájtás céljából jelentsék be.
A legeltetési díj a beiratás al-
kalmával fizetendő le.

A gazdasági szék.

Magyar- és Csiky
Gergely-utca sarkon
60 év óta fennálló, újonnan épült
modern 2137

vendéglői helyiségek

augusztus 1-re betegség miatt

átadó k.

Kitűnő hely fűszerüzlet és ven-
déglőnek, kávéháznak, mozinak is.

Esetleg házzal együtt eladó.

Ertekezhetni lehet a hástulajdo-
nosnál, ugyanott a házban.

Két ház

(öt év előtt épült), fa-szinek 300 fo-
lyóméter, lécekerítés, gémes kut le-
bontás és elhordásra olesón eladó.
Es ugyanott új téglák, cégtáblák, író-
asztalok, fenyőfa- és lécek, egy kő
kut-kagyló jutányosan kapható:
DENGL-fatelep, Kossuth-utca végén.

Keresünk

Irodánk részére perpekt könyvelő-
nőt, ki egyszeremind a gépirásban
teljes gyakorlottsággal bír. Aján-
latok fizetési igények megjelölé-
sével és bizonyítvány másolatokkal

Mann és Schillinger

termény-kereskedő céghez Kisjenő
küldendő k. 2130

Gulyamarhát legelőre

vállal 200—300. darabot,
október 1-ig terjedő időre 2130

a borossebesi uradalom, Arad
megye.

Apró hirdetések

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Fess, fiatal

urinóval óhajt tisztességes ismeretséget kötni gavallér ur. Csak csinos és művelt nő barátságára reflektálok. Leveleket „Tapasztalt” címen a kiadóba kérek. 3001

Fiatal hölgyek!

Előkelő állású ur tisztességes ismeretséget óhajt kötni csinos, fiatal, intelligens hölgygyel, olyan, akit nem önző anyagi érdek vezet, hanem egy állandó, ideális barátság reménye. Izléses distingvált és szépen telenség nélkül mondhatom, hogy ilyen lehet azé a hölgyé is, aki barátságomra reflektál. Szíves ajánlatot a kiadóhivatalba kérek „Erquisit” címen. Minden levélre válassz meg. 3002

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes masszírozó

ki a Simay gőzfürdőben már alkalmazva volt, uri házakhoz ajánlkozok. Cím: Pili Andrásné, Thököly köz-utca 14. 2107

Közepkorú

tisztességes házaspár ajánlkoz nagyobb házba házmestereknek, a férfi asztalos. Cím a kiadóban. 2128

Fűszer- és osemégo

kereskedő segéd május 1-re alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2072

ALKALMAZÁST NYER.

Könyvelő

perfekt magyar, német levelező, helybeli fűszer nagykereskedésben azonnali belépésre alkalmazást nyer. Szakmabelfiek előnyben részesülnek. Ajánlatok „Megbízható” jellegre a kiadóba küldendők. 2099

Vaskereskedő segéd

állandó alkalmazást nyer Kovács Soma és Társánál Aradon. 2089

Ügyes 13-14 éves

ujságos fiú a Hungária kávéházban azonnal felvételt. Jelenkezések délelőtt 11-12 óra között. 2128

Pénzbeszedő

lehetőleg aradi illetőségű, óvadékkal keresetlik. Cím a kiadóban. 2079

Butorosomagoló

és jobb asztalossegédek vidéki butorgyárba, felvétetnek. Jelentkezni lehet Sebessy Ferencnél, villamos közműhelytelepen. 2087

Tisztességes

nőt keresek mindenesnek, 2 tagú családnak. Cím Orey-utca 7., balra. 2044

LAKÁST KERESNEK.

Katona

keres egy vagy két butorozott szobát, felmondás nélkül. Cím a kiadóban. 2125

KIADÓ LAKÁS.

2 utcai

6-6 és fürdőszoba, konyha, mellék-helyiségekkel, május 1-re kiadó Szent Péter-tér 6/a. 2119

Egy I-ső és egy II-od emeleti 6-6 szobás modern lakás május 1-re kiadó. Lakás nyilvántartási iroda Deák Ferenc-utca 8. Díjazás csak bárbe vétel esetén. 1962

Butorozott szobák

díjtalan bejelentését elfogadja a Lakás nyilvántartási iroda Deák Ferenc-u. 8. Díjazás csak bárbe adás esetén. 1968

Egy oszinosan

butorozott különbejáratu udvari szoba földszinten azonnalra kiadó Zoltán-utca 2. 2030

Egy elegánsan

butorozott utcai szoba előszobával azonnali kiadó Weitzer János-u. 3. II. em. 2129

Egy utcai butorozott szoba

2 ágyval, azonnal kiadó Varjasey József-u. 17. Bővebbet Ifj. Weisz Mór-nál. 2032

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 utcai

elegánsan butorozott szoba discret bejárattal, fürdőszoba használatlalt és egy 3 szobás lakás azonnaira kiadó. Ugyanott több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek alkalmas, azonnalra kiadó. Használat-utca 5. 5050

Kétszobás lakás

mellék-helyiségekkel május 1-re kiadó Purgly Lajosné-utca 98. (volt Demeter-u. 35.) Bővebbet Piskóczy-gyár-gr. Tisza István ut 28. 1625

Azonnal kiadó

Petőfi-utca 10. számú házban I-ső emeleten egy 5 szobás utcai erkélyes, III. emeleten 5 szobás utcai erkélyes lakás, (ebből 2 szoba albérletbe adható) a II. emeleten egy 3 szobás udvari lakás. Minden lakáshoz, a legmodernebb mellék-helyiségek tartoznak. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 844

INGATLAN.

Edelspacher-u. II.

számú ház eladó. 2092

Kisebb bérház

1 nagyobb és 5 kisebb lakással eladó. Cím a kiadóban. 2185

Magánházat

4-5 szobával vennék, nagyobb udvarral vagy kerttel. Ajánlatot a kiadóhivatalba „Magánház” címen kérek. 2182

Keresek június 1-re

a belvároshoz közel egy kis magánházat, egy 2 szobás és egy 1 szobás lakással. Cím a kiadóban.

Keresek

egy 4 szobás magános házat kerttel bárbe vételre. Ajánlatokat „Kertés ház” jellegre kérek a kiadóhivatalba. 2181

Pankotán

a főuton egy modern, teljesen jó karban levő magánház egy 8 szobás lakással, fürdőszobával, nagy szőlőskerttel, parkirozott udvarral, szabad kézből eladó. Cím özv. Poszevitz Gusztávné, Pankota. Értekezni lehet május 8-tól a délelőtti órákban. 2187

Facán utca 6. számú

sarokház eladó. 2014

Hasznabérbe veszek

június 1-től több évre a vásártérhez közelebb eső 3-4 szobás magános modern uri házat, fürdőszoba, nagy kert, istálló és egyéb melléképületekkel. Cím a kiadóhivatalban. 2076

Bérbe veszek

októbertől, közvetlenül Arad mellett több évre, 100-150 holdas elsőrendű szántó, vízmentes birtokot, kitűnő urilakással s jókarban levő gazdasági épületekkel. Cím a kiadóhivatalban. 2077

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Cuprin

permetező szer, mely a rézgálicot teljesen pótolja és elsőrendű Ralifa kapható Weisz Rudolf-cégnél Kovászi. 2130

Egy teljes

berendezésű matt tölgyfa hálószoba és egy könyvtárcserecske bútorosan eladó. Erzsébet-körút 37. sz. I. em. 9. ajtó. 2108

Modern ebédlő és szalon

és egyéb butordarabok, teljesen jó karban levők eladó. Cím özv. Poszevitz Gusztávné, Pankota. Értekezni lehet május 8-tól a délelőtti órákban. 2138

Gazdák figyelmébe.

Foglyok és internált munkások részére takarók, szalmazsákok bármily mennyiségben kaphatók Plok Ernő és Társai cégnél, Aradon. 2118

Egy angol

mokett garnitúra eladó: Deák Ferenc-utca 16. balra ajtó 1. 2126

Cirom seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2094

Szappan

75%-al olcsóbb használatban, John gőzmosógépünkkel, ruhafacsaró és mángorló áremelés nélkül Kovács Soma és Társánál Aradon. 1984

Kékkő

olcsón pótolható Cuprin perme-
tező anyaggal. Beszereshető: Ke-
vács Soma és Társánál Aradon 1985

„Jou”

az ideális fehér vászon és antilop
cipőtisztító szer. Kis üveg 80 fill.,
nagy üveg 1 K. 10 fillér, kapható
kizárólag a Cipőtörszében. 181

Hárs

majunga és tamatíve minden
mennyiségben kapható Fär-
ber Lajos fűszerkereskedés-
ben. 2095

Révgálic olcsón

pótolható a vegyileg kipróbált
„Turul” permet, mely szőlőmoly,
peronospora, hernyó és rovar
irtására a legjobb 200 liter vízhez
egy doboz K. 8.20 elegendő. Leg-
kisebb megrendelés 5 kg. posta-
csomagban küldi utánvételt „Per-
mett” művek Budapest VII. Elemér-
utca 38. Viszony: eladóknak ju-
talék. 1607

Bosznai

száraz szilva kapható Färber
Lajos fűszerkereskedésben.
2098

Regiszet,

műtárgyakat, képeket vesz Zom-
bory Iodrász, Forray-utca. 2034

Kiadó

fédeses urikocsi, stráf- és kétke-
keresű kocsi, benzinnmotorok, szij-
kerekek, csapágyak, transmissio-
tengely, fűrésztengely, tűzfahasztá-
gép, autogénhegesztő készülék,
íróasztalok, rekeszes állványok,
szerszámok, lakatos-szerszá-
mok, Facán-u. 6. 2003

40 darab

30-40 cm. vastag, 12 m. magas
akácfa eladó, Aradhoz közel. Aján-
lat 163. postafiókba küldendő. 1991

Butor

teljesen új még használatlan I.
rendű keiengye, mely áll háló,
ebédlő és uriszobából, 4400 koro-
nára eladó. Cím a kiadóhiva-
talban. 2081

Eladó Singer gépek.

16 drb. jó karban levő eredeti
nagy Singer varrógép eladó. —
Martics és Pák, Weitzer János-
utca 7. sz. alatt. 2035

Lovagiócsizma

vadonatúj, tiszt, eladó. Megtekin-
tethető Zombory Iodrász-üzletben
Forray-utca. 2079

Lőszört

veszek bármely mennyiségben, ju-
tányos áron. Tapoicsányi keféru-
ülete, Andrássy-tér 25. 2103

Jokarban levő

szabadonutó kerékpár Purgly La-
josné-utca 118. szám alatt el-
adó. 2075

Modern, finom és olcsó
levélpapírost Pichlernél Szabadság-
tér 1. kaphat. 611

Új butorhiteli

Butorok a legjobb kivitelben kap-
hatók, hitelképes egyéneknek köl-
csön és részletfizetésre szállítok
Garai Károly bej. cég butorüzlet-
ben Aradon, Asztalos Sándor-utca
5. sz. 918

Az Aradi Filharmónia 25 éves jubileuma.

Az Aradi közlöny munkatársai.

Arad, április 22.

Hogyan? Már 25 éve volna annak, hogy a filharmónikusok koncerteznek? A világháboruban is megállhatunk egy pillanatra az aradi zenekultúra derék zászlóvivőinek negyedszázados évfordulójánál, melyet stilszerűen nem hangos ünnepekkel, hanem a jótékonyág jegyében lefolyt 7 nagyszerű hangversenyyel ünnepelték meg a lelkes muzsikuskok.

Az egyesület eredete a 80-as évek elejére megy vissza. Azelőtt az aradi zenei életnek két főtenyezője volt: a színház és a régi, ma városinak nevezett zenede. A színházban még rendszeresen adtak operákat is, míg a zenede részint híres vendégművészekkel, részint saját növendékeivel rendezett koncerteket. A kapcsolatot is szorosabb volt a kettő közt, mint ma. A színházi zenekar hivatásos tagjai közül nem egy az aradi zenedében nyerte kiképzését, mint pl. néhai Krispin József zenedeti igazgató, aki zongoraraktára segítségével előszeretettel állított össze hangversenyre olyan számokat, melyekben 2 vagy 4 zongorán 4 vagy 8 szereplő 8 vagy 16 kezes darabot adott elő. De nem egy dilettáns is működött a színházi zenekarban, minő Mandl Vilmos dr., a filharmónikusok mostani elnöke, Robitzek Samu, a 82 éves aktív filharmónikus, Köpft Kálmán, a filharmónikusok zeneszerző tagja stb.

A Kölcsey Egyesület alapítása után, zenei szakosztály is létesült az egyesület keretei közt, mely Krispin József zenetermében, mint vonózenekar működött mintegy 10 éven át Hószly Jakab karmester vezetésével. Az első közreműködők közt ott voltak Mandl Vilmos dr., Robitzek Samu, Vas Sándor dr., stb. A vonózenekar egyre bővült, énekkart is létesít-

tettek s így megerősödve megindultak az önálló sodási törekvések. 1890-91-ben a szakosztály belügyminiszteri engedéllyel megalakítja az Aradi Filharmónia Egyesületet. Weidenteld-Vajda Adolf az első elnök, Mandl Vilmos dr. a titkár. A Weitzer János-utcai polgári finiskola termében tartják a próbákat, a Fehér Keresztben a koncerteket, még pedig — moit: P' appetit vient en mangeant — most már nagyszabású művek, szimfoniák, operarészletek stb. előadása is lehetővé válik az által, hogy a katonai fuvózenészek hozzávétele által az egyesületnek egy modern, nagy zenekar állott rendelkezésére. Az énekkar ugyan rövid néhány évi működés után megszűnt. A figyelemhez olyan nehezen szoktatható énekesek jó része bizonyára inkább a szereplésre vágyó egyéni hiúságtól vezéreltetett, mint az ügy iránt lelkesedéstől s így önmagukat a vezetőség rendelkezéseinek alávetni nem tudván, a vételkedések és torzalkodások a szépen kezdődő énekkar felbuzdulását a magyar szármalagnak sorsára juttatták. A civil és katonakarmesterek váltakozásai következtében is nem egyszer szünet állott be az egyesület működésében, bár közben Hószly, Hulka, Unger Mór és Paczeller karmesterek alatt nem egy jelentékeny siker tűzbevitte a filharmónikus koncertekhez. Nagyjából azonban mégis inkább a deficiitjegyében folyt le nem egy hangverseny, ami Vajda elnöknek alkalmat nyújtott arra, hogy mecénási bőkezűséggel fedezze a hiányokat.

A Filharmónia fellendülése az 1905-6. ezezonnal kezdődik. Akkor lett Mandl Vilmos dr. az egyesület elnöke és Zelner Sándor a karnagy. Mandl dr. már diákkorában szokat játszott a színházi zenekarban s így vetette meg alapját később Pesten és Bécsben bővített széteskörű zeneirodalmi ismereteinek és izlésének. Zelner Sándor híres bécsi zeneszember fiaként kezdte meg pályáját, mely Bécs, Prága, Kopenhága és Budapesten át Aradra vezetle őt.

Tíz éves együttműködésük eredményei a következőkben foglalhatók össze. Az egyesület működésében a kontinuitás a 10 év alatt sohasem szakadt meg. Évenként 4-7 hangversenyt rendeztek. Behozták a bérlérendszerrel a háboru előtt már több száz bérlőjük volt. Hangversenyeik műsorra a komoly zene népszerűsítése mellett sohasem erezedekett le a vendéglői zene művőjára. Szólistáikat a dilettantizmus kísérletezéseinek kizárásával a komoly képzettségű, kiforrott és híres művészek sorából választják. Rendeztek teljesen olcsó helyárák mellett (40 ft.), vagy más kulturális egyletekkel karöltve is hangversenyeket. Főleg a Kölcsey Egyesülettel vette fel a Filharmónia a testvéri kollegialitás kapcsolatát: nem egy ízben támogatta annak irodalmi estéit zenekari vagy magánzeneszerzőkkel, majd vele közösen előadandó minőségű hangverseny songorát vásárolt a kulturpalota számára. Míg tíz évvel ezelőtt a filharmónikus koncerteket 200-300 ember látogatta, ma nem egyszer a kulturpalota nagyterme is szűknek bizonyul s míg akkor egy este 6-7 száz koronás bevétel már jó estét jelentett, a folyó szezon 7 hangversenyéből a felülfizetésekkel együtt 13,500 korona tisztis jövedelem jutott katonai jótékony ólokra. Persze ezt viszont az teszi érthetővé, hogy most ugy a katonazenekar, mint a szólisták nagy része pusztán sziveségből játszott, így pl. Teimányi Emil és Vas Sándor öt hangversenyen is. Mandl dr. elnöksége hozta meg az egyesületnek az államségélyt is, mely ugyan állandósítva nincs, de 6 év óta évről-évre megadta a kormány, hasonlóképp Andrányi Károly báró díszelnökké való megválasztatása is, aki rövid idő múlva bekövetkezett elhunytáig is sokat tett az egyesületért, stb.

Mandl Vilmos dr. sikeres működésében egy kis, de lelkes gárda támogatja. Az unikumszámba menő örökifju társas brácsázó Robitzek Samu, a szekundhedgüdők vezére,

Hit.

A vén assorás tél elköltözött,
Az erdő mákhadissábe öltözött,
Bibor kékét kassál a langyos est,
Az ég aljára tücsodákat fest.
S halk könnyű szél mint pajkos kis legény,
Taszigál rózsás bárányszellegén,
Minden fadgon nyitó koszorú:
Ó, szív, ne légy már könnyes, szomorú!

Ki zord kezével szívünkbe talált:
Már nem soká féljük a bús halált,
Elül a sötét vérsomjas harag —
A szeretet a földön úr marad!
Suhogásán az égi galambszármynak
Bujkálva sáppadornak gyáva árnyak —
A béke szent fuvalmát érzem én
Isten mosolygó fényes napszemén.

Mint Jézus fáját váró kis gyerek
Szívünk a jöttén szomjasan remeg —
Ó, mert ki gyilkos bányamélybe jűrt,
Az éhez a forró napsugárt ...
És hol a lelket bánat ölte el,
Az Úr szerelme új erőt lehel,
Hogy újra vérzik, fáj — de újra hisz:
A csillag útja Betlehembe viss!

Dal ébredés és gyéreb lesz a köny —
A százevirágos vonat visszajön —
A rózsafákon bomló rózsá ring,
Mirtus fakad és bokros rozmarinog.
Megéled mind, mi nagy, mi jó, mi szent,
A kacagás, ki müsszi-messzi ment, —
S mint aranyáldást termő süz borág
A szerelem kibontja biborát.

Hol hős nyugodja örök álma:
A nefeletjs hű kék virága nyit,
Vagy bús borostyán s némelyik helyen
Majd pipacs ég, mint lángoló selyem ...
Az örök mentén egy fakó kereszt,
A földbe élő, mely gyökért ereszt,
A rét körülte otthonról beszél —
És érő búzalelket hord a szél.

Csend önti el a harcos övegyét —
Mégfogja gyermekének kis kezét.
Fájdalmas még, de könnyebb már az út:
Már nőnek karcsú, szép erős fiúk.
Az anya álma szebb jövőbe szó:
Nem sorvad partagon a sűld mező —
És nem jut árvaságra az eke —
Lesz még a szőlnek zengő ünnepe!

Megiesül a keserű kenyér,
Dologban izzad a kérges tenyér,
A kéményekből kéken száll a füst,
Keréketört, szikrázó hőszűst
Kékellő gyöngyöt perget a malom, —
Mint dűbörgő, fenséges hatalom,
Mint szarnok ur, mint vaskezü barát
A munka tiktakolja szent dalát!

Mesékből szőtt könnyű pókhálósádon
A nyoszolyákba visszatér az álom ...
A lelkek lángján végtelenbe nő
Szellemsodákat alkotó erő —
Mert templomunkat bánat dcsódi —
Gerincünket tüszvése kovácsok —
Jó markot fog a kemény férfilek,
Ki tudja, hogy az ára mily nehéz!

Már ütöknik az élő vérvetés,
Már nem sokáig tart a szenvedés!
Már nemsoká' ércleptek alatt
Mégdöngenek a néma házfalak ...
S az asszonyok távolbajáró lelke
Megtér zengő hozsánát énekelve,
És págya piros lángruhába jár,
Hogy edesére, kedvesére vár ...

Ha megtérnek a gránicok földrel;
A templomajtó magától kitárul —
Az oltárgyertyák gyújtatlan kigyúlnak —
Az orgonáról himnuszhangok hullnak —
S babérral szörva végtelen sorát
A nép csókolja lábaink porát —
Fejük felett szent napfény andalog —
És szállnak pálmáágas angyalok.

Szűz Mária bejár minden tamját,
Ölébe vesz minden sűrő anyát —
S véle siratván ottmaradt fiát
Fon homlokára égi glóriát ...
Az Úr szerelme árad szerteszét —
Főlemeli két alkotó kezét!
Tündöklő arcán örömköny pereg:
Hogy újra jök a balga emberek —

Ne féljete! — Hát nézetek körül:
Minden hogy éled, nyugtók, örül!
Keress egy bimbót, hogy szivedbe lásd
Az örök, nagy, csodás feltámadást!
Hogy a határ, ki vért vott és kint
Ölébe zárt — kalászt dajkál megint —
S fű hajt a föld rút csataterem;
Ó, higyjete, én bús testvérem!

GRALLERTNE MARTINI HILDA.

Vas Sándor dr. ki orvostudományi és nagy-számu patienteit buzditja a koncertlátogatásra, Szántay Lajos alelnök, a kulturpalota terve-zője, aki zenészember létére az ország legszebb hangversenytermét építette meg a fúfaharmonikusoknak, Scherhag Ernő a másik alelnök, a csembisták vezetője, ki a jegyárúitást végzi nagy közérdeklődéssel, a bécsi konzervatóriumot vég-szett zongoraművész, Scherhag Ernőné, Wa-gner József titkár, több kórepiskola zenetanára, ki első osztályos növendékei közül a tehetségeseb-beket a zenekarba hozva a suocrescentisról gon-dolkozik s műsormagyarizációját, Schattler József fuvolás-pénztáros, a hangversenyek ügyes rendezője Doka Miklós nagybőgős és szerkesztő, Velezov Gósa dr. az ügyvéd, To-rness Ferenc a bankintézmények, Köpf Kálmán a leteinernek közt, Kall Rezső, Galicz Miklós, Aufricht Adolf a kereskedők közt toborozták a hallgatóságot. De ne feledkezzünk meg a hadbavonultakról sem! A békés idők nagy si-kerei aligha lettek volna elérhetőek Kell József dr., Eckhardt István, Werner Sándor dr., Ká-rász Győző dr. stb. közreműködése nélkül. Az Aradról kiinduló művész-növendékek: Telmányi Emil, Weil Magda, Berger Károly, Fischer Ernő, Szántó Manó, Czettel Lajos mind ját-szottak hosszabb-rövidebb ideig a zenekarban, melybe olyan harmónikusan beleilleszkednek a nőt-gok és hivatásos zenetanárok is, mint Schleissner Amália, dr. Wagner Józsefné, Dö-mötör Eszter, a néhai jó Sparber Frigyes, Zol-tay Mátvás stb. s a legfiatalabb növendék ge-neráció közt is már kiváló Unger Ernő. S ha látjuk a pódiumon egymás mellett a tekinté-lyes öregebb-fiatalabb utakat, orvosok, ügyvé-dek, hivatalnokok és kereskedőket, kik napi fáradságos munkájuk után szabad idejüket a muzsáknak, Arad zenekultúrájának szentelik: úgy a német mesterdalnokokra gondolunk ön-kéntelenül is.

A fúfaharmonikusok legközelebbi célja a jövő békés időkre nézve egy énekkar szerve-zése, a kulturpalota nagytármében egy orgona felállítás, melyre már közel 2000 koronájuk van is, a Városi Zeneke végtelegesennek s egy városi zenekar létesítésének támogatása és mindenekelőtt a jövő havi jubiláris közgyűlés alkalmából egy az egyet 25 éves működését megörökítő évkönyv kiadása.

Uj könyvek.

* A Nyugat, szépirodalmi folyóirat hus-véti száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Halász Imre: Török-magyar vonatkozások. Kassák La-jos: Misilló királysága (Regény). Szép Ernő: Versek. Ambrus Zoltán: Háborus jegyzetek. Elek Artur: Barbárok szobrai. Kertész István: Korán jöttek a golyák (Novella). Lengyel Géza: „Mitteleuropa”. Schöpfung Aladar: Madrid, 1916. április 23. Figyelő és disputa rovatok, végül A Nyugat hírel. Szerkesztőség és kiadóhiva-tal: Budapest, IX., Lónyay-uca 18. Előfizetési ára: egy évre 28 korona, félévre 14 korona, egyes szám ára 1 korona 40 fillér. Mutatvány-számot kívánatra díjtalanul küld a kiadó-hivatal.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — 141

Porter Paula.

— Pillanattelvételei egy aradi festő-művésznőről —

Arad, április 22.

A háboru előtt közvetlenül jött haza Német-orzágból és ma már minden amatőr ismeri ne-vét, a fővárosi napi sajtó buzgón könyveli el si-kereit, a művészkollégák respektussal beszélnek róla. Még nincs egy éve, hogy ott hagyta Berlint, München, Párist és végre Budapesten dolgozik, de már nem tudunk nélküle tárlatot elképzelni. Faktum, hogy a *Nemzeti Szalon*nak — a Mü-csarnok mellett ma egyetlen kiállítási hely — egy év óta nem volt olya tárlata, melyen ne láttuk volna a Porter Paula jellegzetesen egyéni fel-fogásu képeit. Nem is szólva arról, hogy a *Festők* kiállítása egy egész falat betöltő kol-lekcióval reprezentálta őt. Az első tárlat, hol ta-lálkoztunk vele, a Mücsarnok volt s most ismét a *Mücsarnok* mutatja be művészetének immár oly készségében, mely bennünket is arra indít, hogy közelebről megismerkedjünk a karrierjék gyors tempóban csináló művésznővel, aki egyéb-ként is Arad város szülöttje.

Az *Ország-Világ* képes folyóirat husvéti szá-mában Porter Paulának két festményét reprodu-kálja. Mindakettő férfiportrait. Ezeknek elemzése mindjárt in media res visz bennünket az ő mű-vészetének elemzésébe és megértésébe. Az egyik fej — *Kálnoki (Vulpes)* — a budapesti író-társaság egyik népszerű tagját rögzíti vászonra. Rögzíti — mondjuk, nem ábrázolja, vagy mutatja be, hanem rögzíti, mert ahogyan Porter Paula valakit le-portraitíroz, annak a karakterét, arcának jellemét és hangulatát, lelkének a vonásaiban fellelhető titkos rezzenéseig egy veséig látó szem figyelte meg és egy precizen biztos kéz fogta vászonra. Karakterérzék. Ez művészetének az a saját-sága, mely mindjárt, az első pillanatban képei előtt a szemlélőt megállítja. Másik reprodukált képe, a „*Civibus*” egy másik briliáns portrait — festői készségét tanúsítja. A beállítás artisztikusan ha-tásos megválasztását. Ahogyan a tájképfestőnél — például — már ott kezdődik és dől el a kép sorsa, hogy a festő a természetből ki tudja-e szelni azt a részletet, a mi művészileg benne egyedül fontos, hogy képébe a természet meg-nyilatkozásai közül csak az kerüljön, ami pittoresque, sem több, sem kevesebb, úgy a portraintál már ott dől el a munka kvalitása, mikor a festő a modellt beállítja, vagy mondjuk, koncipálja, ne-hogy félreértessünk. Mert beállításán nem azt ért-jük, hogy a támlásszéken így, vagy úgy helyezi el a művész modelljét. Ez inkább a fényképésznek fontos, vagy azoknak a festőknek, kik idővel fény-képészekké képezik ki magukat fantázia hiá-nyában. Amit mi beállításnak mondunk, az tulaj-donképen a kép elgondolása. Vagyis a művészi fantáziának az a működése, mely a természeti objektumot artisztikumá, művészi objektummá fokozza. Kiválasztja a modelltől azokat a sajátos-ságokat, mik az ő művészi céljának megfelelők s így alakul ki — a fényképszerű portraintal ellentétben — a fejnek, az alaknak az a szug-gesztív impressziója, mely a modell vonásaiból a művész arcképét is sugallja a nézőnek.

Ennek a szuggeszciának eléréséhez persze nem elég sem a bravuros karakterérzék, sem a hipnotizáló beállítása, elgondolása a képnek, — egyéniség kell hozzá elsősorban. Jelenléte annak a villamos fluidumnak, mely a művészen vibrál és bennünk, amateur élvezőkben sűrűsödik esz-tétikai gyönyörre. Az egyéniség elemezhetetlen valami, amit azonban nem lehet mégse félre-ismerni. Belejátszik a technika, a felfogás, a szerkesztés sajátos, másnál nem tapasztaltsága, nem tudjuk szabatosan, hogy micsoda, csak érez-zük, hogy a „*Vörös hajú nő*”, a „*Párisi modell*”, a „*Csukaszürke*”, az „*Interieur*” és mind az a sok, amit tőle rövid idő alatt láttunk, nem lehet csak a Porter Paula munkája. Persze ez nem azt jelenti, hogy egyéniségének karaktisztikonjait ne lehetne összeállítani. De ez már az essay-író fel-adata. Mi e helyütt csak egy pillanattelvételeit akartunk róla adni, minek egyéb célja a kíván-csiság felelőreállításán kívül nem lehet.

A Porter Paula merészen felfelé ivelő pályája jogosultán nagy reményeket kelt bennünk, hisszük, hogy a jövőben még többször lesz alkalmunk büszkélkedve köszöntni őt.

Secretator.

Rágalmazó képek.

(Néplázítás rajzokban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 22.

Münchenben a Düser-könyvkiadó vállalat-nál érdekes ember jelent meg a napokban: Avenorius Ferdinánd leánya, amelynek ez a címe „Rágalmazó képek. Feljegyzések a néplázítás technikájáról.”

Amint ismeretes: ellenségeink a háboru kezdete óta, egyebet sem teszek, mint elképzel-hetetlen eszközökkel és példátlan buzgalommal szórják ellenünk a rágalmakat. Ami rosszat bar-bárságot csak ki lehet találni, azt mind reá-kenték a németek, a magyarokra, a bolgárookra és rágalmazó hadjáratukban, amellyel a semle-ges államokban is hangulatot tudtak csinálni, nem vettük meg a rajzokat, a hamisított tájké-pekét sem.

Aradváros most háborus kötetbe gyűjtötte össze ezeket a hazug és bántalmazó képeket, amelyek a rosszhiszeműség és gonosz indulat hihetetlen példáit nyújtják. Az odesszai pogrom után 1905-ben zsidó körökben szorgalmasan terjesztettek egy képeslapot, amelyen a követ-kező felirat volt: „Huligánok kegyetlenül meg-gyilkolnak egy anyát gyermekével együtt.” Ugyanezt a képet közölte a franciák egyik igen elterjedt képes lapja 1915. februárjában, de itt a Le Miroirban már ez a sor szerepelt a kép alatt: „Német bandák garázdálkodása Lengyel-országban.” Avenorius könyve bemutatja egy-más mellett a két képet, hogy szembeszökővé tegye a hasonlóságot.

Ugyanilyen hazug, hamisított kép az, amelyet ez a felírás ékesít: „Német barbárság. Grafikai bizonyíték a történelem számára.” A kép egy délamerikai illusztrált lapban jelent meg és állítólag a német katonák által legyilk-olt oroszokat ábrázol. Valójában ez is egy pogromról készült kép. Ott találjuk Avenorius könyvében azt az ismeretes hamisítást is, ami-kor a német képes lapokból Vilmos császárt ünneplő tömegekről készült felvételeket az angol és amerikai Magazine-ok a Lusitania süllyedé-sén ujjongó németek-nek mutattak be az ezen érthetően haragra lobbanó angol-orosz közön-ségnek.

De a legegyszerűbb képek is alkalmasak arra, hogy az entente képeslapjainak hazug-ságra és néplázításra adjanak alkalmat. Egy képen például öt-hat, német katona cigarettázik békésen. A francia lap természetesen ilyen alá-írást bigyeszt a kép alá:

— Lopott cigarettákat szivnak. (L'Il-lustration.)

Ha még cigarettázás sincs a képen, csak tétlenül heverésző katonák, akkor is talál meg-oldást a franciával vetekedő angol hamisító: és azt írja: „Német rablógyilkosok csoportja, akik láthatóan meg vannak elégedve munkájukkal.”

Vannak azután sokkalta különb hamisítá-sok is. A német hadvezérek, államférfiak és vezető egyéniségek arcképei nem láthatók igazi mivoltukban ezekben a francia nyomtat-ványokban, hanem szorgalmas (erre a célra ta-lán a katonai szolgálat alól felmentett) retu-sőrök rajzolnak Hindenburg, Mackensen, a német trónörökös arcképére torzonborz szakállat, bős vonásokat, rettenetes arckifejezést: hadd hidje a jámbor francia publikum, hogy ilyen gonosztevő ábrázatu emberek az ellen-ség vezetői.

Nyíltér.

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,**kantinosok,****piaci árusok**

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint brom-levelezőlapok, páros és virágos aranyozott levelezőlapok, olcsó háborus imakönyvek, cigaretta-hüvelyek, cigaretta-papírok, irónok, elemi isk. írkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, író tollak, tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb. papírnagykereskedésben állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó árakon kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intézettek el.

Kerpel Izsó

papírnagykereskedése

Aradon, Andrássy tér 20.

Telefon 355. szám.

Adomány a vakoknak.

A Vakokat Gyámoltó Orsz. Egyesület aradi Filókja részére eszközök gyűjtésének részletes nyilvános nyugtázása. Özv. Bodrogyi Károlyné gyűjtőívén: özv. Bogrogyi Károlyné 6 korona. Spitz Ida gyűjtőívén: Weisz Márk 80 korona, Schwartz Adolf 20 korona, Schwartz Gusztáv, Schwartz Hermanné, Wadowszky Gusztávné, Deutsch Károly, Neuman Alfrédné, Morgenstern Gyula 10—10 korona, Havas Sándorné, Roseberg Arnoldné, Popper Bandika, Mittler Ilona, Seidner Dázsóné, Rubinsteiné, W. K. 5—5 korona, Teanerné, Fodor Gyuláné, Rosenfeld Hermanné, Mayer Dánielné 4—4 korona, Herbststein Cecil, Pick Ernőné 3—3 korona, Löbl Zoltán, Szende Lajosné, Luttwák Izsákné 2—2 korona, N. N. 1 korona. Terényi Iza gyűjtőívén: Sz. N. Gy., Topán Sándor 2—2 korona, Nagy Lajos, Marin, P. B., Salamon István 1—1 korona, R. S., K. J., K. K., K. E. 40—40 fillér, X. X., T. P., B. E., N. I. 30—30 fillér, N. N., N. N. 20—20 fillér, K. J. 10 fillér. Ottovay Józsefné gyűjtőívén: Ottovay Józsefné, Rosenberg Miksa, Deutsch Testvérek, Bódy Bódog, Goldschmidt Sándor 10—10 korona, Hajós Árpád, Dein Paula, Adler Andor, Weisz Márk, Pálmay Lajos dr., N. N., Kell és Krausz, Szabó Alberl, N. N. 5—5 korona, Geller Izidorné, Ekes Armin 4—4 korona, Ottovay Mancsi, Weiszberger Jánosné, Hoffmann Armin, Hanzu Nestor, Ráskai Miska 2—2 korona.

Szemere Kálmánné gyűjtőívén: Szemere Kálmánné 5 korona, Putré György, Honfy J. Ida, Scheiber Ilonka 2—2 korona, Fischer Adolfné, Szász Dávid, Gruber György, Petik Antal, Grand Ilona, Salamon Mária, Székelyné, Faller Gyuláné, Pflaume Oszkárné, Juraszék Margit 1—1 korona, K. S., K. J. 60—60 fillér, N. N. 30 fillér. Némethy Irma gyűjtőívén: Magyar Szalmapapírgyár r.-t., N. N. 5—5 korona, Némethy Irma, Némethy Emil 3—3 korona, Schul Henrikne 2 korona, N. N., Bácsi 1—1 korona. Schannen Lujzika gyűjtőívén: Karczag József, Kiss Béla, Schannen Lujza, Két Vilma, Béla, Pellerini Karolina 1—1 korona, Kártanyereség 1 korona 46 fillér, N. N. 64 fillér, N. N. 40 fillér, N. B. 20 fillér. Dipold Jánosné gyűjtőívén: Moravék István, Moravék Istvánné, Reinheimer Sándor 5—5 kor., Steinerne, özv. Kirják Lászlóné 2—2 korona, Zahn Mária, dr. Paris Lajosné, Dengl Lajosné, Dippold Jenő, Medvezky Wätich Lajos 1—1 korona. Gérich Irénke gyűjtőívén: Rozgonyi Lajosné 10 korona, Justh Ferenc 5 korona, Boros Adolf, Vécsey János dr., Major Sándor dr., Leskó Sándor dr., Munk Béla dr., Weil József, Kánya Gyula, Németh József, Schmidt György, Binder Dezső, Szabó Lajos, Petrowszky Dezső dr., Eltscher Károly, Feledy Miksa, Holtzinger József, Mold József 2—2 korona, K. Doroghy Béla, Erdély Ferenc, Stine József, Rigler Kálmán dr., Sebők Salamon, Guth György, Adler Samu, Szilágyi, Molitoris József, Szabó Mihály, Nagy Lajos, Polgár Mór, Máttanovich Árpád, Papp Sándor, Almási Jenő, Boros József dr., Altmann Ferenc, Wirtschafter Armin, Csery László, Baer Ernő, Trattner Jakab, Sziklay Arthur, Keresay Valér, Szalay Jenő, Müttermüller József, Parecz László, Pecznik Rezső, Verzár Hernin, Schmidt Pál, Jakócs Bella, Kocsárd János, Schwarz Irma 1—1 korona, K. F. 50 fillér, D. F., N. N. 40—40 fillér, N. N. 20 fillér. Berzseny Béláné gyűjtőívén: Berzseny Béláné, Bánhegyessy Lajos 10—10 korona, Erdős Dezső 5 korona. Vajda Olga gyűjtőívén: Vajda István 5 kor., Feldmann Györgyné 4 korona, Vajda Olga 3 korona, Seilerne Pálmay Lici, dr. Ekes Géjáné 2—2 korona.

Zoltay Mátyásné gyűjtőívén: Zoltay Mátyásné 5 korona, Kaletzky Vilma, Ottovay Mancsi, Máday Mátyásné, Szzntiványi Stefánia, Macskássy Ilonka 1—1 korona, Gy. I., G. M., N. N., G. G., N. N. 40—40 fillér, H. E., K. M. 20—20 fillér, T. I. 10 fillér. — Gombóc Nelli gyűjtőívén: Körössy Mihály, Bednárk 1—1 korona, D. V., H. N., F. M., 50—50 fillér, N. N. 40 fillér, W. M., V. A., 30—30 fillér, F. L., M. B., S. G. I., N. N., N. N., 20—20 fillér, N. N. 10 fillér. — Kopp Erzsébet gyűjtőívén: Dr. Cédly Károlyné, Winkler Józsefné 10—10 korona, özv. Hirschl Zsigmondné férje születésnapja emlékére, özv. Késmárky Istvánné, Polgári leányiskola II. c. oszt., Kopp Ilonka, Jankó Sándor és Erzsébet 5—5 korona, özv. Prohászka Józsefné, Haller Józsa, Török Béla, Tallós Zoltánné 2—2 korona, Pünksti László, N. N., 1—1 korona K. S. 40 fillér. — Schill

Józsefné gyűjtőívén: Schill Józsefné 10 korona, Daranyi Jánosné 5 korona. — Dr. Prohászka Lászlóné gyűjtőívén: Issakutz László dr. 100 korona, Polg. leányiskola II. a. oszt. március 10-re szánt virágai, amelyeket 100 zapon gyűjtötték össze magánlakásból 30 korona, Daranyi János, özv. Hirschl Zsigmondné férje emlékére 20—20 korona, Polg. leányiskola II. a. oszt. márc. 19-re szánt virágai 30 korona, dr. Prohászka Lászlóné, Prohászka László dr. özv. Tausch Rezsóné, Hebs Béla, dr. Kóbitsék Ágostonné, Dörner úrnőné, Lengyel Mária, dr. Pozsgay Istvánné, Kómiros József, Gyuláné Rezső, N. N., Kovács Éva, 10—10 korona, özv. Késmárky Istvánné, Kóbitsék Szamu, dr. Priegl Istvánné, Kopp Erzsébet 5—5 korona, Kneffel Lajosné 4 korona, dr. Szalay Károlyné, Kugler Istvánné 3—3 korona, özv. Prohászka Józsefné 2 korona, N. N. 1 korona, K. S. 40 fillér. — Dr. Baross Zsigáné gyűjtőívén: Kömögös Kálmán gróf, Bohus Zsigmond báró, Acsev igazgató, Arad-Csánádi Gazdasági Takarékpénztár Kézszennyteraszaság, Neuman Daniel 100—100 korona, Aradi Első Takarékpénztár, Nyéky Ilona, Vásárhelyi János, Kövér Márton, Hebs Vilmosné, Király Dezsóné, dr. Baross Lajosné, Purgly Lászlóné, Purgly László, Urbán Péter és neje, gróf Bréda Viktorné 50—50 korona, özv. Andrássy Károlyné, Parecz György, özv. báró Andrássy Károlyné, Vásárhelyi Józsiné, Vásárhelyi Lászlóné, ifj. Vásárhelyi János, Baross Zeiga dr. 20—20 korona, Seidner Bernátné 10 korona. — Boros Ivánné gyűjtőívén: Boros Iváné, Dálnoki Nagy Lajos 5—5 korona, Walder Gyuláné, Consortium 4—4 korona, dr. Paris Lajosné, Szabóczy Jánosné, özv. dr. Marschall Lajosné, özv. Prokopecz V.-né 2—2 korona. — Kőmives Mariska gyűjtőívén: Kőmives Mici 2 korona, Kiss Andorné, Szathmáry Pityu, Szathmáry Baba 1—1 korona. — Magyar Ilona gyűjtőívén: Magyar Ilona 3 korona, Zöldi Kata, Zöldi Marcika 1—1 korona, Schwelfer Ilona gyűjtőívén: Schwelfer Ilona 10 korona. — Fogadják a lelkes gyűjtők s nemes adakozók az egyesület hálás köszönetét s a legjobban sújtottak, a szemük világtól megfosztottak kérik a további támogatást. Emlékezzetek meg róluk az érző szívek részvételével és áldozatkészséggel. 2085

APOLLO
SZINHÁZ

1916. április 23-án, vasárnap

A Nordisk-films Compagnie
szenzációs újdonsága**Rita Sachettó**

sorozat.

Május
királynője.

Dráma 4 felvonással.

Főszerepben: Rita Sachettó

NEUMANN

Testvérek

mühalom, szesz- és élesztőgyárosok Aradon.

28

Ajánlják tiszta

gabona-élesztőjüket,

mely felülmulhatatlan kelesztőképessége és tartóssága folytán bel- és külföldi kiállításon kitüntetésben részesült.

Ugyanot

istálló-trágya

érett és félérett állapotban, valamint légen szárítva, méltányos áron kapható.

istálló-trágya használatának előnyeiről ujabbán a „Mezőgazdasági Szemle” márciusi füzetében olvasható:

„A szárazság ellen erős istállótrágyázással bírnjuk csak terméseink átlagát sikeresen biztosítani.”

Timsó

szőlőpermetezéshez

Kohn Adolf és Fia

cégnél,

1746

Temesvár, Gyárvaros

Ertesítjük

Igen tisztelt vevőinket, hogy a régen várt legjobb minőségű

'Tipp Topp' gyermekcipők

BALLY női cipő különlegességek

már megérkeztek

F. L. POPPER férfi- és női cipők

uzsintén a legjobb bőr-szandálok nagy választékban kaphatók

Buchsbaum és Társa

cipőárúháza Arad. 1940

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai élelmezési raktárakat, ha waggontételenként jó, egészséges

ételburgonyát

és **diót** méltányos árban, mágyar feladó állomásról, vagy 8 napi előzetes rendelés mellett Aradon, ugyancsak vörshagymát, szalonnát és egyéb hűvelyes veteményeket óhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyárosok és hízaladók figyelmét arra, hogy jóminőségű szesz és hízaladó burgonyát is szállítok és a szállítást személyesen eszközölöm. — Azonkívül értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy minden csütörtökön és pénteken **élő hal** kapható.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Lutwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

VETO

szabadalmazott

szőlőmoly és lisztharmat irtószer

közönséges permealóval, több évi elismert, sikeres védekezés.

100 ltr. vízhez 1 ltr. Veto 3 K.

Előzetes fizetés, hordó vagy üveg beküldés és megrendelés:

Messzer Árminnál,

Pankota.

1642

Madame Reich

füző különlegessége

ARADON, Zrinyi-utca

Van szerencsém a n. é. uri hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy megérkeztek a legújabb és a legdivatosabb szabás mintáim, mely sveifoftságánál fogva, igen alkalmas ugy karesu, mint erős hölgyeknek.

Kényelmes próba fülkék.

Kényelmes próba fülkék.

Azonkívül értesítem a n. é. uri hölgyközönséget, hogy megérkeztek a legdivatosabb őszi és tavaszi szövetujdonságaim, amelyet mérték után a legjutányosabb árban készítek. — Raktáron tartok saját készítésű és elsőrendű gyári fűzőket, hasszorítókat és a legújabb divatu melltartókat, melyet jutányos árban árusítok.

Kérem a n. é. hölgyközönség szives pártfogását és **kirakatom megtekintését.**

Tisztelettel:

2068

Madame Reich

füző különlegessége.

Levélbélyeg

gyűjtőknek 61 darab jótállás melletti váltó, különféle ritka bélyeg, 26 korona hirtalógus

ár helyett csak 5 korona 30 fillér. Gyönyörű bélyeg választékot vevőknek rendelkezésére bocsájtom. — 56 oldalas bélyeggyűjteményt kívánatra mindenki megkapja. 8885

Béla Szekula, Luzern (Sweic.)

Macskásy Sámuel

kályhászmester

Arad, Andrásy-tér 8. sz.

Tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy cserépkályhák tisztítását, javítását, átalakítását és mindenü idevágó munka rendezését már a fűtési idény megszüntétől kezdődőleg kegyeskedjenek eszközölni, mivel munkaerő hiány miatt magam végzem azokat és így több időre van szükség, hogy a jövő fűtési idényre a munka rendesen elvégeztessék. Kérve szives megrendelésüket, maradtam mély tisztelettel:

Macskásy Sámuel,

1647

Arad, Andrásy-tér 8. sz.

Kereskedők és viszonteladók figyelmébe!

Husvétii képeslapok

nagyban és kicsinyben a legolcsóbb árban kaphatók

Mandl I.

papirkereskedésében Arad, Bótvös-utca 12. szám. 1949

PFÄFF

varrógépek

műhímezésre és ipari célokra, utólérhetetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Iróangyal védjegyes és Columbia gramophonok, legújabb felvételű Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon szám 96.

1891

Legújabb divatu magas szárú egész és fél női és férfi cipők

a legjobb minőségű fekete- és színes bőrből, a legelegánsabb kivitelben, jutányos áron készülnek 1267

Goity János

uri és női cipésznél

Arad, Deák Ferenc-u. 8. sz.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegeimet, ogbuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szájpaddás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve, tisztelettel **Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Vidékiek 24 órában belül kielégíttetnek. 1271

1147—1916. szám.

Tornovai járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Almásregres községben az évi 1400 korona fizetés és 320 korona lakbérrel javadalmazott segédjegyzői és 1000 korona fizetés és 320 korona lakbérrel javadalmazott, irnoki állásra pályázatot hirdetek.

A kérvények hozzám folyó évi május hó 6-ig nyújtan-dók be.

Tornova, 1916. április 14.

Hanthó Jenő,
főszolgabíró

1988

Hacrtéri szerencse a biztos szerencse!

Válassza ki

az alábbi számok közül azon hely neve mellett levő számot, a melynél Ön, valamely hozzátartozója, jó barátja, vagy kedves ismerőse győzelmes ütközetben részt vett; és

pegye meg az ezen számmal ellátott osztálysorsjegyet

53411 Belgrád	69375 Kolomea	23770 San-Michele
69353 Busk	23764 Krusevac	23793 Sanok
23757 Círóka-ófalú	53401 Limanova	53402 Stry
69372 Cacak	53409 Lublin	69357 Szemendria
69366 Doberdo	69365 Lavarone	69358 Szima
53419 Dukla	53413 Lovcsen	69368 Tarnov
69374 Gorlice	69371 Luck	23790 Tekija
23795 Görsz	23765 Mrzli-Vrh	53407 Tolmein
53424 Halics	69355 Mikolajov	69356 Telepoc
69351 Horodenka	53416 Nadvorna	53404 Toporonc
53403 Ivangorod	53422 Nis	53417 Usdiesko
53412 Isonzo	23780 Neusandek	23785 Uzsok
69352 Ivajnica	69354 Przemysl	53423 Valjevo
53410 Karfreit	53405 Pozarevac	23763 Visegrád
69359 Kovel	53418 Rarance	53406 Zalescyki
69370 Krn	23772 Ravaruska	23799 Zlocov
53420 Krasnik	23776 Rzeszov	53425 Zolkiev
	23797 Sabác	

Ezen számú osztálysorsjegyek kaphatók

az Aradi Általános Takarékpénztár részvénytársaságnál,
a magyar kir. osztálysorsjáték főelárulójánál
Arad, Szabadság-ter 7. szám I. emelet.

A sorsjegyek árai a XXXVI. sorsjáték első osztályára egész 12 korona, fél 6 korona, negyed 3 korona, nyolcad sors-jegy 1 korona 50 fillér. 2069

Vidéki megrendeléseket pontosan elintézzük.

Kovács Soma és Társa, Arad

gép-, motor- és műszaki áruk gyári raktára.

Attila
Verseny
Austria
Vermorel
Hydrolina

Cyklon
Planet
Torpedo
Vindobona

2002

kézi és háti

Permetezők

Kénporozók

Cuprin permetező-anyag olcsóbb használatban a kékkónél.

Eltűnt kato-
naink folku-
tatása iránt

Svájca-, Hollandiába-, Wienbe-, vagy pedig

Közvetlen Oroszországba

a Mária Feodorovna orosz főhercegnő védnöksége alatt álló Oroszországi Központi Hadifogoly Tudósító Hivatalhoz eltűnt katonáink és magukról életjelt nem adó hadifogolyaink sorsa iránt levelet a Nagy Lajos hatóságilag engedélyezett gépiróirodájára Debreczen. Központi iroda: Budapest, VII. ker., Thököly-ut 46. Mennáli 16 év óta. Minden levél. válaszol. Válaszbélyeg küldendő. A levél így címzendő:

Nagy Lajos

Irodájának Budapest, Thököly-ut 46. sz.

Szöllősgazdák figyelmébe!

Ajánljuk alanti szőlő gazdasági cikkeinket:

VINA CID

kiűnő kékkő pótló szer, peronospora ellen a szokásos per-metezésre.

Kristály kén-só,
levél peronospora és oidium ellen, — a permetező lében oldva, nagy sikerrel használják.

Antisporin,
fürt peronospora és oidium ellen, biztos hatása. A gytü-mölcsök permetezésére fusciladium és egyéb gomba betegségek ellen is a legjobban bevált szer.

Kénmáj,
fürt peronospora ellen, per-metezésre sok helyen használják.

Kafia la. mayunga

szép fehér hosszú szálú, erős minőség.

Megrendelések gyorsan és a legpontosabban teljesíttetnek, mindenkor a legjótányosabb napi árakat számítjuk. 1071

VOJTEK és WEISZ, ARAD

szőlőgazdasági cikkek szaktüzlete.

Sürgöny-cím: Vojtek és Weisz Arad. Telefon szám 147.

Hipermangan-kali,
használatát a permetező lével kapcsolatban oidium és fürt peronospora ellen, igen ajánlják és nagy sikerrel alkalmaz-mazzák.

Rézkénpor,
a fürt peronospora ellen nélkülözhetetlen és kiűnő hatású befújtatásra.

Rézmészpor,
hatása a rézkénporral teljesen azonos, levél és fürt peronospora ellen befújtatásra nagy sikerrel alkalmaz-mazzák. Igen tanácsos azt a per-metezés alkalmával is használni.

Aradi cipőkrem

1 ÜVEGTÉGELY
A LEGNAGYOBB
HÁZTARTÁSBAN
EGY
HÓNAPRA
ELEGENDŐ.
ÁRA
1 KORONA

Kardos Bruno

Elismerő nyilatkozat a szab. Aerowash légnyomású mosógépekről

Az Aerowash mosógép legnagyobb meglepedésemre szolgál, a ruha tényleg egész tiszta lesz, amellelt az eljárás gyors és sok szappant takaríthatunk meg általa.

Zám.

Csernovits Mihályné.

Az Önöknél rendelt Aerowash mosógép házukra igazi áldás. Az annyira rettegett nagymosás ma már gyermekjáték és még hozzá a sok szappan megtakarítás! Hálaomat csak úgy róhatom le, hogy mindenkinek ajánlom.

Kisjenő.

Juhász-Nyitő Pálné.
Állatorvos neje.

Az Önöknél vett Aerowash mosógéppel nagyon meg vagyok elégedve, kifogástalanul és gyorsan tisztít, sokkal kevesebb szappan-, tüzelőanyaggal jár, mint az eddigi mosás. Amit eddig két mosónő két napig mosott, azt a géppel pár óra alatt egy személy elvégzi. Mindenkinek a legőszintebben ajánlom.

Battonya

Tóth Amália.

Az Aerowash mosógéppel nagyon meg vagyok elégedve és mindenkinek melegen ajánlhatom.

Lőkősháza.

Gr. Üchtritz Amade Emilné.

Értesitem, hogy az Aerowash mosógép nálam jól bevált, nagyon meg vagyok elégedve.

Arad.

Deutsch Andorné.

Tisztelettel értesitem, hogy az Ön által szállított mosógép kiválóan bevált, nagyon meg vagyok elégedve.

Marosborsó.

Seidner Mártonné.

Az Aerowash mosógépet már kipróbáltam. Az eredmény meglepő. Gyors, pontos és megbízható munkát végez. A tanulmányozók saját szemükkal nézik az eredményt s még sem hiszik el, míg maguk is nem próbálják. Így voltam én is. De most már hiszem. Melegen ajánlom, különösen a hivatalnoki osztálynak.

Vinga.

Pokorny Péterné.

Főraktár: Budapest, Aerowash légnyomású mosógép vállalat, VII., Erzsébet-körút 35. Ára 24 korona.
Kapható: Magyar Ferenc gazdasági gép és műszaki cikkek üzletében Arad, Zrínyi-u. 6.

Alapított 1801.

Legfinomabb minőségű valódi

Ménés-Györöki vörös és fehér, Muszka-

Magyarád-Pankotai asztali és csemege

borokat, finom rumot és saját párlatu konyha-
t ajánl legnagyobb választékban.

Domány József, Aradon

cs. és kir. és Ofelsége a szász király
ugymint Ofensége Károly Tivadar bajor
herceg udvari szállítója

SZŐLŐBIRTOKOS ES BORNAGYKERESKEDO.

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZ

(NEUMAN PALOTA)

Legkellencebb találkozóhelye egy az
aradi előkelő közönségnek, mint a
megyebeli ur családoknak. Szofist és
figyelmes kiszolgálás. Meleg és hideg
ételek. Elsőrendű cigányzene. Flori és
kültöldi italok.

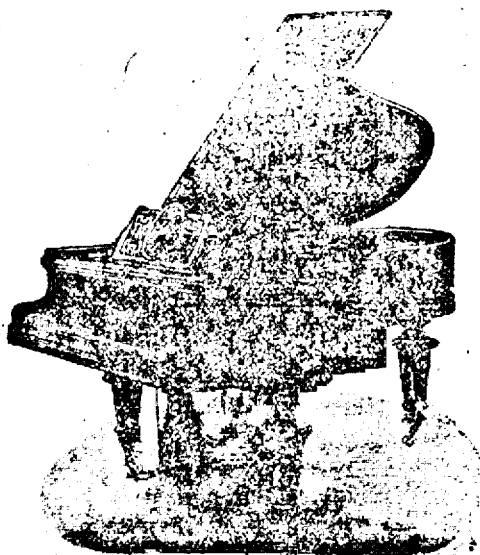
1216

TULAJDONOSOK:

FISCHER ARTHUR ÉS FIA

FAIX JACQUES

zongoraterme és készítési műhelye
Arad, Batthyány-utca 35. szám.

Állandó raktár: Fürster, Dörr, Rössler, Hamburger, Rud, Stelzhammer, Lyra, Hofmann, stb. elsőrendű gyárosok kitűnő új modelljeiből, ugyszintén saját gyártmányu

ZONGORÁK

nagy választékban. Javítások, hangolások, szakaszerű pontos kivitelben.

1213

Zongorakölcsön jutányos árért.

KAUFMAN LAJOS ÉS T SA

a Kőbányai Fővárosi Sörfőző R. T.
főraktárosai (Boros Béni-tér 21. szám)

Ajánlják kiváló minőségű fehér és barna sörüket,
melynek kiváló minőségét legfényesebben bizo-
nyítja az, hogy az új sörgyár első évi termelésével

világrekordot ért el,

a mennyiben 240,000 hektoliter sört termelt, mely
eredményével eddig egy sörgyár sem dicsekedhetik.

Felhívom a t. szállító közönség b. figyelmét hosszú évek óta fenálló butorszál-
litási üzletemre Deák Ferenc-utca 36. sz. alatt (Mairovitz házban.) Ajánlom 6, 8 és 10
méter hosszú zárt, belül kárpitozott tiszta butorszállító kocsijaimat úgy
helybeli, mint legtávolabb első vidékre történendő költözéseknél. Vállá-
lok mindennemű fuvarozást és átköltöztetést a vasutra és vidékre, nyitott,
ruganyos kocsikon s teljes jótállás mellett. Kérve a t. közönség további
támogatását, kiváló tisztelettel

Éliás Lipót Fia

butorszállító

2111

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Aradi Vendéglősök Szikviz és Syphonfejgyára R.-T.

Arad, Batthyány-utca 22. szám.

Telefon 409.

Telefon 409.

Gyárt: buziásfürdői természetes szénsavval telített szikvizet, borvizet és alkoholmentes szörpöket. — Gyártmányait rendeletre házhoz is szállítja. 2117

BING EDE Arad.

Bor- és szilvórium-, törköly-, cognac-termelő, nagykereskedő és szőlőtulajdonos. Likőr- és rumgyár. Az 1912. évi pozsonyi kiállításon arany érem. Milleniumi nagy érem. Az 1912. évi verseci gazdasági kiállításon nagy ezüst érem. Az alföldi és délmagyarországi általános kiállításon 1898. :: :: arany érem. :: ::

4619

Alapított 1860. évben.

Gyorsmelegítő

takaréktűzhely és cserépkályhákat felrak és javít a legjutányosabb áron

Szücs András

kályhakészítő Cserép-utca 6.

Levélbeli meghívásra helyben és vidékre is megyek. 2049

Német szünidő telep

Uri család figyelembevétele szére egy tanárnál Grázban. Villa parkkal, fürdő, sport, zongora. Német társalgás- és nyelvtanítás. — Prospektust kívánatra küldök. 2109

Gráz, Maiffredygasse 10.

Szőlősgazdák!

Gyümölcskertészek!

Rézgálicot olcsón

1748

biztos eredménnyel „SPORIT” szőlőpermetező helyettesíti egyedüli „SPORIT” por 1 kg. 4-5 kor.

Kapható: Berkes Józsefnél Budapest, IX., Köztelek-u 2.

„SPORIT” állami angelogiai vegyvizsgáló intézet jóváhagyva.

Simay gőzfürdő

a legnagyobb kényelemmel és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően van berendezve.

Gőz-, kád-, hideggyógy- és villanyfürdőkkel kényelmesen berendezett külön női osztály. Minden osztályban elsőrendű tükör-szemvágók állanak a t. közönség rendelkezésére. A fürdő vizét egy 830 méter mély artézikut szolgáltatja, mely az egészségre rendkívül jó hatással van. 2102

Kedden és pénteken délután is van gőzfürdő, ugy a női, mint a férfi osztályban. — Téli hónapokban 8 órakor, nyáron 5 és fél órakor nyílik a fürdő.

Köhögés, retkedség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tusinal-cukor

Ara 80 fillér.

Tusinal-tea

Ara 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Krovit” korpakendőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Ha tyukszeme van és gyötri nagy kin,

A legjobb gyógyszer az Anagallin.

Ara utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 70 fillér.

Fontos szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertár Arad, Andrássy-utca 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Seidner Bernát és Fia

Marosborsa (Berzova)

fa- és mésztermelés.

Mairovitz Mór és Fiai Máriaradna.

**Fatermelés és kőbányák. Utépi-
tési vállalat. Hordógyártás.**

Fatermelés:

Milova, (Aradmegye), Balna (Kraszóváránymegye.)

Kőbányák:

Bátyafüve, Milova, Selymesvár (Aradmegye), Szurdok-
püspöki (Havas-megye), Závoly (Kraszóváránymegye.)

Mészégetés:

Kaprotár Ill. Seberson (Aradmegye.)

Utépítések és kövezési vállalatok.

A legelőkelőbb hölgyek kedvence szépítő szere

Földes-féle

MARGIT-CREME

mert zsirtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

Hogy a **MARGIT-CREME** páratlan hatású szer, azt nemcsak az elismerő levelek ezrei bizonyítják, hanem azon körülmény is, hogy a milliókra menő arcszépítő szerrek tömkelegében is vezérszerepet visz és minden konkurens készítmény dacára napról-napra jobban terjed.

Franciaország a kosmetikus készítmények klaszikus hazája, ezer számra készülnek ott a legkiválóbb kosmetikumok; mégis a francia hölgyek ezrei használják a **MARGIT-CREMET**, mert a francia nők finomult izlésének a **MARGIT-CREME** felel meg legjobban.

A **MARGIT-CREME**, miként azt számtalan vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, minden tekintetben ártalmatlan készítmény, amely az arc szépségét, teltségét és üdeségét a legkésőbb öreg korig megtartja, úgy, hogy kizárt dolog az, hogy egy hölgy, ki a **MARGIT-CREMET** használja, megráncosodjon, vagy arca szépségét csak a legkisebb mérvben is elveszítse. A **MARGIT-CREMET** használó hölgyek fölött nyom nélkül repül el az idő.

2114

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszer-tárában és illatszerüzletében, 1 koronás adagokban,

6 darabot bérmentve küld.

Jó tiszta buzaszalmát megfelelő ár mellett vesz a

**Magyar szalmaanyag-gyár
Részvénytársaság Aradon.**

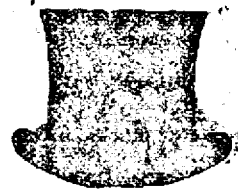
Ugyanott trágya kapható.

2101

Női modell kalapujdonságok.

Már megérkeztek a legújabb női modell- és gyermek szalma-
kalapok nagy raktára. Tagál- és szalmakalapok, átvarrások és
festések a legújabb modell után elvállaltatik.

**Férfi kemény, vagy puha-
divat nyulszőr kalapokból
nagy raktár.** — Első aradi villanyerőre berendezett férfi- és
női kalapgyártás. **Arad, Deák Ferenc-
utca 42. sz., a Fehér Kereszttel szemben.**

Teljes tisztelettel 1908

Bittenbinder Konrád.

Magyar gyógyborok

**Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.**

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer,
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1945

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

**Fedák
cipőkeresés**

**1 ÜVEGTÉGELY
A LEGNAGYOBB
HÁZTARTÁSBAN
EGY
HÓNAPRA
ELEGENDŐ
ÁRA
1 KORONA**

**CSALÁDI
Fedák
cipők**

HÓNAPRA ELEGENDŐ

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

őshajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „**Doré**” krémét.

Ára egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely hajat
vagy bajuszt a legszebb állandó
Hajfestő fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,
a „**Melogen**”. **Ára 2 korona.**

Szőrvesztő-Depilator. E kitérő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításai 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1896. évben az Aradmegyei Községi Hivatal számára.

Király-Mozgó Ujmikelakán.

Vassárnap, 1916. április 23-án, húsvét első napján szenzációs nagy műsor
Legujabb háborus híradó.

Órház a Kárpátokban

szenzációs katona dráma a világ-háboru részleteiből. 1500 néző.
Főszerepben: Zilahy Gyula.

Féltékeny férj

kacagató vígjáték 2 felvonásban.

Van szerencsém a nagyjérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy az Órház a Kárpátokban című drámának legujabb példányát voltam szerencsés megszerezni a monopol-társulattól, mellyel a n. é. közönség legnagyobb megelégedését akarom kivívni.

Számos látogatást kér tisztelettel
Mandi Ede.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon,
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Zongora javítások

és hangolások
ugy helyben, mint
vidéken pontosan
eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Batthyányi-u. 26.

Városi zenekola.

Dió

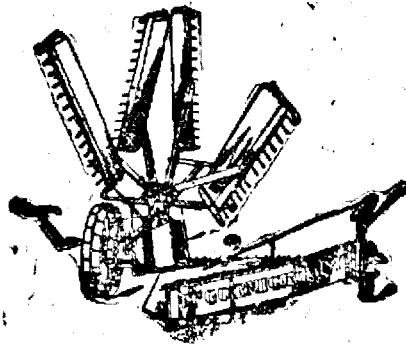
egészséges, kitűnő minőségű, vastagbélű meter-mázsánként kapható leg-
jutányosabb árban

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 670.

Kovács Soma és Társa Arad, gép- és műszaki áruk gyári raktára.

Fűkaszalók, marokrakók, kécekötő aratógépek, gereblyék, ekék, boronák, cultivatorok, darálók, járgányok, motorok, gép-felszerelések, kutak, szivattyúk, fecskendők, malomszerek.

1720—1916. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar királyi állami méneshirtok magyar szarvasmarha és simmenthali tenyészetéből számfellettivé vált tehének és üszők

1916. évi május hó 16. án reggel fél 10 órakor

kezdődő szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Árverésre kerül:

I. A gulyabeli magyar fajta szarvasmarha tenyészetből:

13 darab részben borjas, részben hasas tehén
21 darab befolyatott 3 éves üsző.

II. A simmenthali tenyészetből:

60 darab különböző koru, tuberkulin oltásra nem reagált részben borjas, részben hasas tehén.

60 darab tuberkulin oltásra nem reagált részben borjas részben hasas 3 éves üsző.

Az árverésre kerülő szarvasmarhák származási adatait feltüntető kimutatások a vezetésem alatt álló miniszterium X-ik főosztályában, valamint a mezőhegyesi m. kir. állami méneshirtok igazgatóságánál betekintheők és kívánatra Mezőhegyesről postán megküldetnek.

Kelt: Budapest, 1916. évi április hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Fatalpak

és talpalások merevek és hajlékonyak, cipők, papucsok és szandálok számára, minden nagyságban, megadott mérték szerint is, kis- és nagymennyiségben kaphatók

Czeiler és Szathmáry

asztalosáru gyárában Aradon.

Király-Mozgó Ujmikelakán.

Április 24-én, húsvét hétfőjén nagy szenzációs műsor:

II. Legujabb háborus híradó.

Dr. Lukás

legizgatóbb detektív dráma 4 felvonásban. 1600 m.

Raffles és a szobor

2 felvonásos rendkívül kacagató vígjáték.

Az előadások szünete alatt TOTO énekes bohóc lép fel kacagató műsorával.

Számos látogatást kér tisztelettel
Mandi Ede.

Arad-Ujmikelakán villanyerőre

ládagyárat

rendeztem be, hol négyfőle nagyságu tábori postaládát

szegezetlenül, 10 ládánként kötegelve, állandóan raktárra készítik s viszontelárúsítóknak jutányosan, prompt szállítok. — Minden más méretű ládát, méretutáni megrendelésre, legjutányosabban szállítok és kívánatra árajánlattal szolgállok.

Braun Adolf

ládagyár és fakeskedés
Arad-Ujmikelaka.
Telefon Arad 752.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát Bartilla-

fizetek annak, ki fogvizének használata mellett, üvege 92 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Pfan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u. gyógyszerárban és Vojtek és Weisz droguerijában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget kor. 6.50 bérmontve. Kérjünk mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.

Rum-likőr

essentiák és compositiókban
állandó nagy raktár.

Saját védjegyzett „Rumarom”
50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 502

Nagyban kapható:

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. Telefon 582.